Ετος Α' — Αριθμος 52 | Τιμᾶται λεπτῶν 10 | Εν Αθηναις 20 Οκτωβριου 1885

ΓΡΑΦΕΙΟΝ ΔΙΕΥΘΥΝΣΕΩΣ
ΕΚΛΕΚΤΩΝ ΜΥΘΙΣΤΟΡΗΜΑΤΩΝ:
Οδὸς Πατησίων, ἀριθμὸς 3, παρὰ τὸ τυπογραφεῖον τῆς «Κορίννης»

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ: Ἡ Λευκοφόρος, (μετὰ εἰκόνος) μυθιστορία Οὐίλκη Κόλλινς, μετάφρ. Χαρ. Ἀννίνου. (Συν).— Ἡ δέσποινα Μονσορώ, μυθιστορία Ἀλεξάνδρου Δουμᾶ (συνέχεια τῆς Βασιλίσσης Μαργώ). — Ὁ κληρωτός, διήγημα.

ΕΤΗΣΙΑ ΣΥΝΔΡΟΜΗ
Προπληρωτέα
Εν Ἀθήναις: φρ. 5, τοῖς ἐπαρχίαις 6, τῷ ἐξωτερικῷ 10
ΦΥΛΛΑ προηγούμενα λεπτὰ 20.
Αἱ συνδρομαὶ ἀποστέλλονται ἀπ' εὐθείας εἰς Ἀθήνας διὰ γραμματοσήμου καὶ χαρτονομισμάτων

Ὅτε συνηντήθημεν μοὶ εἶπεν ἀμέσως ὅτι εἶχε πορευθῆ εἰς τὸ κτῆμα (Σελ. 418)

Η ΛΕΥΚΟΦΟΡΟΣ

ΜΥΘΙΣΤΟΡΙΑ ΟΥΙΛΚΗ ΚΟΛΛΙΝΣ

Μετάφρασις Χαραλάμπους Ἀννίνου

[Συνέχεια ἴδε προηγούμενον φύλλον].

Πρὶν τὴν ἑσπέραν ταύτην κλείσω τὸ ἡμερολόγιόν μου, ὀφείλω ν' ἀναμνησθῶ ὅτι χάριν τοῦ ἀτυχοῦς Χαρτράϊτ ἔγραψα εἰς δύο παλαιοὺς φίλους τῆς μητρός μου ἀμφοτέρους χαίροντας πολλὴν ἐπιρροὴν καὶ κατέχοντας διαπρεπῆ ἐν Λονδίνῳ θέσιν, οἵτινες δύνανται νὰ τῷ φανῶσι χρήσιμοι. Εἶμαι βεβαία ὅτι θὰ πράξωσιν ὑπὲρ αὐτοῦ ὅ,τι δυνηθῶσιν. Ἐξαιρέσει τῆς Λαύρας, περὶ οὐδενὸς ἄλλου ἠσθάνθην ποτὲ τόσον ἐνδιαφέρον ὅσον νῦν περὶ τοῦ Βάλτερ. Πάντα τὰ μετὰ τὴν ἀναχώρησίν του συμβάντα συνέτεινον ν' αὐξήσωσιν ἔτι μᾶλλον τὴν πρὸς αὐτὸν συμπάθειαν καὶ ὑπόληψίν μου. Ἐλπίζω ὅτι πράττω καλῶς βοηθοῦσα αὐτὸν ὅσον ἀπ' ἐμοῦ ἐξαρτᾶται νὰ εὕρῃ ἐργασίαν εἰς τὸ ἐξωτερικόν. Ἐλπίζω ἐκ βάθους ψυχῆς, ἀλλ' οὐχὶ ἄνευ τινος ἀνησυχίας, ὅτι τὰ πάντα θὰ τελειώσωσι καλῶς.

11 Νοεμβρίου. Ὁ κύριος Πέρσιβαλ ἠτήσε καὶ ἐπέτυχε συνέντευξιν μετὰ τοῦ κυρίου Φαίρλη· παρεκλήθην νὰ παρασταθῶ κατ' αὐτήν.

Εὗρον τὸν κύριον Φαίρλη λίαν ηὐχαριστημένον ἐπὶ τῇ ἰδέᾳ ὅτι ἐντὸς ὀλίγου ἔμελλε νὰ τελειώσῃ «ἡ μεγάλη ἀναστάτωσις», ὡς ἀπεκάλει τὸ συνοικέσιον τῆς ἀδελφῆς μου. Μέχρι τῆς στιγμῆς ἐκείνης δὲν μοὶ εἶχε παρουσιασθῆ ἡ εὐκαιρία νὰ τῷ ἐκφράσω τὴν γνώμην μου ἐπὶ τοῦ ἀντικειμένου τούτου· ἀλλ' ὅτε διὰ τοῦ μᾶλλον χαύνου καὶ βεβιασμένου τόνου τῆς φωνῆς του ἐξέφρασε τὴν ἐπιθυμίαν ὅτι συμφώνως μὲ τὰς ἐπιθυμίας τοῦ σὶρ Πέρσιβαλ καλὸν θὰ ἦτο νὰ ὁρισθῇ ἀμέσως ἡ ἐποχὴ τοῦ γάμου, ἔσχον τὴν εὐχαρίστησιν νὰ ταράξω τὰ νεῦρα τοῦ κυρίου Φαίρλη διὰ τῆς διαμαρτυρήσεως ἣν διετύπωσα ὅσον ἠδυνήθην ζωηρότερον κατὰ παντὸς

μέσου τείνοντος νὰ ἐπισπεύσῃ τὴν ἀπόφασιν τῆς Λαύρας. Ὁ σὶρ Πέρσιβαλ μὲ διεβεβαίωσεν ἀμέσως ὅτι ἐννόει τὴν σημασίαν τῆς ἀντιρρήσεώς μου καὶ μὲ παρεκάλεσε νὰ πιστεύσω ὅτι ἡ πρότασις δὲν προήρχετο ἐξ εἰσηγήσεως αὐτοῦ. Ὁ κύριος Φαίρλη βυθιζόμενος εἰς τὴν ἀναπαυτικήν του ἕδραν, ἔκλεισε τοὺς ὀφθαλμούς, ἐδήλωσεν ὅτι περιεποιοῦμεν τιμὴν εἰς τὸ ἀνθρώπινον γένος, καὶ ἐπανῆλθεν εἰς τὴν ἰδέαν ἣν εἶχε ἐκφράσει πρότερον μετὰ τῆς αὐτῆς ψυχρᾶς ἐπιμονῆς, ὡς νὰ μὴ ἤθελε γείνει ποσῶς ἀντίρρησις. Ἡ συζήτησις κατέληξε διὰ τῆς σταθερᾶς καὶ σαφεστάτης ἀρνήσεώς μου ὡς πρὸς τὴν ὑποβολὴν τοῦ ζητήματος εἰς τὴν κρίσιν τῆς Λαύρας, ἕως ὅτου αὐτὴ ἀφ' ἑαυτῆς δὲν τὸ ἀνεκίνει. Μετὰ τὴν δήλωσιν ταύτην ἠγέρθην ὅπως ἀπέλθω ἐν τῷ ἅμα ἐκ τοῦ δωματίου. Ἡ μορφὴ τοῦ σὶρ Πέρσιβαλ ἐξέφραζεν οἰκτρὰν ταραχήν· ὁ δὲ κύριος Φαίρλη ἐκτείνων τὰς ὀκνηράς του κνήμας ἐπὶ τοῦ ἐξ ὁλοσηρικοῦ προσκεφαλαίου μοι εἶπεν ἐνῷ ἀνεχώρουν :

— Φιλτάτη Μαριάννα ! πόσον ζηλεύω τὸ νευρικόν σου σύστημα, τὸ ῥωμαλέον καὶ τόσον δυσκόλως ταρασσόμενον !.. Μὴ κτυπᾷς τὴν θύραν, δι' ὄνομα Θεοῦ !...

Μεταβᾶσα πρὸς συνάντησιν τῆς Λαύρας ἔμαθον ὅτι καὶ αὐτὴ μὲ ἀνεζήτει, καὶ ὅτι ἡ κυρία Βέζεϋ τὴν ἐπληροφόρησε περὶ τῆς εἰς τὸν κύριον Φαίρλη ἐπισκέψεώς μου. Ἡ ἀδελφή μου ἀμέσως μὲ ἠρώτησε περὶ τῶν λεχθέντων, ἐγὼ δὲ διηγήθην πρὸς αὐτὴν τὰ συμβάντα, μὴ προσπαθοῦσα ν' ἀποκρύψω τὴν λύπην καὶ τὴν ἀδημονίαν μου. Ἡ ἀπάντησίς της μ' ἐλύπησε καὶ μ' ἐξέπληξε· πᾶσαν ἄλλην ἀνέμενον ν' ἀκούσω παρὰ τῆς προσφιλοῦς ἐκείνης κόρης.

— Ὁ θεῖός μου ἔχει δίκαιον, εἶπεν. Ἐγινόμην πρόξενος καὶ εἰς ἐμὲ καὶ εἰς πάντας τοὺς ἐνδιαφερομένους ὑπὲρ ἐμοῦ ἀρκετῶν στενοχωριῶν καὶ δυσαρεσκειῶν. Καιρὸς εἶναι νὰ τεθῇ τέρμα εἰς αὐτάς, Μαριάννα. Ἂς ἀφήσωμεν τὸν σὶρ Πέρσιβαλ νὰ κανονίσῃ αὐτὸς τὸ πρᾶγμα κατὰ βούλησιν.

Προσεπάθησα νὰ προβάλω ἀντιρρήσεις τινας· ἀλλ' οἱ λόγοι μου οὐδεμίαν ἐνεποίουν ἐπ' αὐτῆς ἐντύπωσιν.

— Δεσμεύομαι ὑπὸ ὑποχρεώσεως, ἀπεσπάσθην ὁλοτελῶς ἀπὸ τὴν προτέραν μου ὕπαρξιν, ἀπήντησεν. Πρὸς τί ν' ἀναβάλῃ τις τὰς ἡμέρας τῆς θλίψεως, ἀφοῦ αὗται μέλλουσιν ἀναποφεύκτως νὰ ἐπέλθωσιν ; Ὄχι, Μαριάννα· ἐπίτρεψε νὰ σοῦ τὸ ἐπαναλάβω, ὁ θεῖός μου ἔχει δίκαιον. Ἀρκεταὶ εἶναι αἱ ἀνησυχίαι καὶ αἱ στενοχωρίαι, ἃς σᾶς ἐπροξένησα, δὲν ἐπιθυμῶ νὰ σᾶς προξενήσω καὶ νέας....

Καὶ ἐνῷ ἦτο συνήθως συγκαταβατικωτάτου καὶ ἐνδοτικοῦ χαρακτῆρος, τὴν εὗρον ἀκλόνητον εἰς τὴν ὑπομονητικὴν ἐγκαρτέρησίν της, εἰς τὴν ἀπελπισίαν της, ἠδυνάμην νὰ εἴπω. Ἂν καὶ τὴν ἀγαπῶ τόσον πολύ, ἐν τούτοις ὀλιγώτερον θὰ ἐθλιβόμην ἂν τὴν ἔβλεπον κατεχομένην ὑπὸ βιαίας ταραχῆς· ἡ ψυχρὰ ἀναισθησία, ἣν ἔβλεπον εἰς αὐτὴν διὰ πρώτην φοράν, διέψευδε πάσας τὰς ἰδέας μου, καὶ τὴν πεποίθησιν, ἣν εἶχον σχηματίσει περὶ τοῦ ἠρέμου καὶ εὐαισθήτου χαρακτῆρός της.

12 Νοεμβρίου. Ὁ σὶρ Πέρσιβαλ Κλάϋδ μοὶ ἀπέτεινε κατὰ τὸ πρόγευμα ἐρωτήσεις τινὰς περὶ τῆς Λαύρας, μὴ ἐπιτρεπούσης μοι νὰ τὸν ἀφήσω ν' ἀγνοῇ ἐπὶ πλέον ὅσα ἐκείνη μοὶ εἶπεν.

Ἐνῷ συνωμιλοῦμεν κατῆλθε καὶ αὐτὴ καὶ ἐκάθησε μεθ' ἡμῶν. Ἡ ἐπίπλαστος γαλήνη της διετηρήθη ἀναλλοίωτος. Μετὰ τὸ τέλος τοῦ προγεύματος ὁ σὶρ Πέρσιβαλ ἐπωφελήθη τῆς εὐκαιρίας εὑρεθεὶς μόνος μετ' αὐτῆς παρὰ τὸ παράθυρον νὰ τῇ ἀποτείνῃ ὀλίγας λέξεις κατ' ἰδίαν. Ἔμειναν ἐκεῖ μόλις δύο ἢ τρία λεπτὰ καὶ ὅτε ἀπεχωρίσθησαν, ἡ Λαύρα ἐξῆλθε τῆς αἰθούσης μετὰ τῆς κυρίας Βέζεϋ, ἐνῷ ὁ σὶρ Πέρσιβαλ προσῆλθε πρὸς ἐμέ. Μοὶ εἶπεν ὅτι τὴν καθικέτευσε νὰ ὁρίσῃ αὐτὴ κατὰ τὴν ἐπιθυμίαν της τὴν ἐποχὴν τοῦ γάμου.

Αὐτὴ τὸν εὐχαρίστησε καὶ τὸν παρεκάλεσε ν' ἀνακοινώσῃ εἰς ἐμὲ τὰς ἐπιθυμίας, ἃς καὶ αὐτὸς εἶχεν ὡς πρὸς τὸ ζήτημα τοῦτο.

Δὲν ὑποφέρω νὰ γράψω ἐπὶ πλέον! Καὶ τὴν φορὰν ταύτην, ὅπως πάντοτε ὁ σὶρ Πέρσιβαλ ἐθριάμβευσεν χωρὶς καθόλου νὰ ριψοκινδυνεύσῃ, καὶ μὲ ὅλα ὅσα εἶπα καὶ ἔπραξα. Αἱ ἐπιθυμίαι του ἦσαν βεβαίως καὶ σήμερον ἐκεῖναι, αἵτινες ἦσαν κατὰ τὴν ἡμέραν τῆς ἀφίξεώς του. Ἡ Λαύρα ὑπείκουσα εἰς τὴν ἀναπόφευκτον θυσίαν δεικνύει τὴν ψυχρὰν ὑποταγὴν τοῦ ἀπέλπιδος θύματος. Νομίζει τις ὅτι ἀφότου ἀπεχωρίσθη ὅλων τῶν μικρῶν ἀντικειμένων, ἅτινα ἀνεκάλουν εἰς τὴν μνήμην της τὸν Χαρτραΐτ, παρῃτήθη παντὸς αἰσθήματος, πάσης ἐντυπώσεως. Τὴν ὥραν, καθ' ἣν χαράσσω τὰς γραμμὰς ταύτας, τρίτην μετὰ μεσημβρίαν, ὁ σὶρ Πέρσιβαλ μᾶς ἀπεχαιρέτισε καὶ ἀπῆλθεν ἐν σπουδῇ ὡς μνηστὴρ εὐτυχής, μεταβαίνων εἰς τὸν ἐν Χαμψίαρ πύργον του διὰ νὰ προετοιμάσῃ καὶ εὐτρεπίσῃ τὰ προωρισμένα διὰ τὴν σύζυγόν του δωμάτια. Ἂν δὲ παρουσιασθῇ ἐμπόδιόν τι ἀπρόοπτον, θὰ νυμφευθῶσιν ἀκριβῶς τὴν ἐποχὴν ἣν ὥρισεν αὐτὸς ἐξ ἀρχῆς, δηλαδὴ πρὸ τοῦ τέλους τοῦ ἔτους. Οἱ δάκτυλοί μου φλέγονται χαράττοντες τὰς λέξεις ταύτας.

13 Νοεμβρίου. Διῆλθον τὴν νύκτα ἄγρυπνος, ἕνεκα τῆς ἀνησυχίας ἣν μοὶ ἐμπνέει ἡ Λαύρα. Περὶ τὴν πρωΐαν ἀπεφάσισα νὰ δοκιμάσω μήπως ἡ ἀλλαγὴ τοῦ τόπου κατορθώσῃ νὰ τὴν ἐξεγείρῃ ἐκ τῆς νάρκης εἰς ἣν φαίνεται βεβυθισμένη. Παρακινοῦσα αὐτὴν ν' ἀπέλθῃ ἐπί τινα καιρὸν εἰς Λίμμεριτζ, καὶ νὰ συναντήσῃ παλαιοὺς παιδικοὺς φίλους, ὧν ἡ παρουσία θὰ τὴν φαιδρύνῃ, ἴσως κατορθώσω νὰ διασκεδάσω τὴν λύπην της. Μετά τινας σκέψεις ἀπεφάσισα νὰ γράψω εἰς τοὺς Ἄρνολδς διαμένοντας ἐν Ἰορκσίαρ. Εἶναι ἄνθρωποι ἁπλοῖ, ἀγαθοί, φιλόξενοι, οὓς ἐγνώρισεν ἐκ παιδικῆς ἡλικίας. Ἀφοῦ ἔριψα τὴν ἐπιστολὴν εἰς τὸ γραμματοκιβώτιον διηγήθην πρὸς αὐτὴν τί ἔπραξα. Θὰ ἦτο δι' ἐμὲ ἀνακούφισις ἐὰν ἐπρόβαλλεν ἀντίρρησίν τινα, ἐὰν ἤγειρεν ἀντίστασιν. Ἀλλὰ τίποτε ! περιωρίσθη μόνον νὰ μοὶ εἴπῃ : Θὰ σὲ συνοδεύσω, Μαριάννα, ὅπου θέλεις. Ἔχεις δίκαιον· καὶ ἐγὼ νομίζω ὅτι ἡ ἀλλαγὴ θὰ μὲ ὠφελήσῃ. . .

14 Νοεμβρίου. Ἔγραψα εἰς τὸν κύριον Γίλμωρ ὅτι θὰ ἴδωμεν πραγματοποιούμενον τὸ ἀτυχὲς συνοικέσιον. ἀνεκοίνωσα δὲ εἰς αὐτὸν τὴν ἀπόπειραν, εἰς ἣν κατέφυγα, ὅπως ἐπιφέρω μεταβολήν τινα, εἰ δυνατόν, εἰς τὴν ψυχικὴν κατάστασιν τῆς ἀδελφῆς μου. Δὲν ἔσχον τὸ θάρρος νὰ προβῶ εἰς λεπτομερείας· ἐπιφυλάσσομαι νὰ τῷ ἀνακοινώσω αὐτάς, ὅταν συναντηθῶμεν κατὰ τὴν ὁρισθεῖσαν ἐποχήν.

15 Νοεμβρίου. Διὰ τοῦ ταχυδρομείου μοὶ ἐκομίσθησαν τρεῖς ἐπιστολαί. Ἡ πρώτη εἶνε τῶν Ἄρνολδς, οἵτινες μὲ διαβεβαιοῦσιν ὅτι μὲ πολλὴν εὐχαρίστησιν θὰ μᾶς ἐπανίδωσιν. Ἡ δευτέρα εἶνε ἑνὸς τῶν κυρίων, πρὸς οὓς ἀπετάθην ὑπὲρ τοῦ Βάλτερ Χαρτραΐτ, μὲ πληροφορεῖ δὲ δι' αὐτῆς ὅτι τῷ παρουσιάσθη εὐτυχῶς ἡ εὐκαιρία νὰ πράξῃ ὅ,τι τῷ ἐζήτουν. Ἡ τρίτη εἶνε τοῦ Βάλτερ· ὁ ἀτυχὴς νέος μ' εὐχαριστεῖ διὰ θερμοτάτων ἐκφράσεων, διότι τῷ παρέσχον τὸ μέσον, ὅπως ἐγκαταλείψῃ τὴν οἰκογένειάν του, τὴν πατρίδα του, καὶ πάντας τοὺς ἀγαπῶντας αὐτόν. Ἀποστολὴ ὀργανωθεῖσα ὑπό τινος Ἑταιρίας πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦ νὰ ἐπιχειρήσῃ ἀνασκαφὰς εἰς τὰ μεγάλα ἐρείπια τῆς Κεντρῴας Ἀμερικῆς πρόκειται ν' ἀπέλθῃ ἐπιβιβαζομένη εἰς Λιβερπούλην. Ὁ ἐκλεγείς, ὅπως συμμετάσχῃ αὐτῆς ἰχνογράφος, ἐδειλίασε, καὶ κατὰ τὴν στιγμὴν τῆς ἀναχωρήσεως παρῃτήθη τῆς θέσεώς του. Ἀντ' αὐτοῦ διωρίσθη ὁ Βάλτερ. Ἡ θέσις του εἶνε ἐξησφαλισμένη ἐπὶ ἓξ μῆνας, ἀπὸ τῆς ἡμέρας τῆς ἀπόβάσεώς του εἰς Χονδούρας καὶ ἐπὶ ἓν ἔτος ἐπὶ πλέον, ἐὰν τὸ ἀποτέλεσμα τῶν ἀνασκαφῶν εἶνε εὐχάριστον καὶ τὸ κεφάλαιον δὲν ἐξαντληθῇ. Τελευτᾷ ἐν τῇ ἐπιστολῇ του ὑποσχόμενος νὰ μοὶ πέμψῃ λέξεις τινὰς ἀποχαιρετισμοῦ, ὅταν ὅλοι ἐπιβιβασθῶσιν. Ἆρά γε καλῶς ἐπράξαμεν ἀμφότεροι εἰς τὴν παροῦσαν ὑπόθεσιν ; αὐτὴ ἆρά γε ἦτο ἡ καλλιτέρα ἀπόφασις ; Τὸ ἐλπίζω, καὶ εὔχομαι εἰς τὸν Θεὸν νὰ ἔχῃ οὕτω. Τὸ διάβημα, εἰς ὃ προέβη τῇ συνδρομῇ μου, δύναται νὰ ἔχῃ τόσον σοβαρὰς συνεπείας δι' αὐτόν, ὥστε φρικιῶ ἀκουσίως, ἀναλογιζομένη αὐτό. Ἀλλ' ὅμως, ἀφοῦ ἦτο τόσον δυστυχής, πῶς ἦτο δυνατὸν νὰ ἐπιθυμῇ νὰ μένῃ εἰς τὴν πατρίδα του ; . . .

16 Νοεμβρίου. Ἡ ἅμαξα περιμένει εἰς τὴν θύραν. Ἡ Λαύρα καὶ ἐγὼ ἀναχωροῦμεν σήμερον πρὸς ἐπίσκεψιν τῶν Ἄρνολδς..

. . . . . .

23 Νοεμβρίου. Ἡ ἐπὶ μίαν ἑβδομάδα διαμονὴ εἰς τὸν τόπον τοῦτον, ὃν διὰ πρώτην φορὰν βλέπει καὶ ἐν τῷ μέσῳ ἀνθρώπων ἐξαιρέτου ἀγαθότητος, προὐξένησεν εἰς αὐτὴν κάποιαν ἀνακούφισιν, ὄχι ὅμως τόσην, ὅσην ἤλπιζα.

Ἀπεφάσισα νὰ διαμείνωμεν ἐδῶ μίαν ἔτι ἑβδομάδα. Εἶνε ἀνωφελὲς νὰ ἐπιστρέψωμεν εἰς Λίμμεριτζ, πρὶν μᾶς βιάσῃ ἡ ἀνάγκη.

24 Νοεμβρίου. Θλιβερὰ νέα μοὶ ἐκόμισε τὸ σημερινὸν ταχυδρομεῖον. Ἡ διὰ τὴν Κεντρῴαν Ἀμερικὴν ἀποστολὴ ἀπέπλευσε τὴν 21 τοῦ μηνός. Ἀπεχωρίσθημεν ἑνὸς γενναίου καὶ ἐντίμου νέου· ἀπωλέσαμεν πιστὸν φίλον. Ὁ Βάλτερ Χαρτραΐτ ἀπῆλθεν ἐξ Ἀγγλίας.

25 Νοεμβρίου. Ἐὰν αἱ χθεσιναὶ εἰδήσεις ἦσαν θλιβεραί, αἱ σημεριναὶ εἶνε δυσοίωνοι. Ὁ σὶρ Πέρσιβαλ Κλάϋδ ἔγραψε πρὸς τὴν Λαύραν καὶ ἐμὲ προσκαλῶν ἡμᾶς νὰ ἐπιστρέψωμεν ἐν τῷ ἅμα εἰς Λίμμεριτζ.

Τί σημαίνει τοῦτο; Μήπως ὡρίσθη ἡ ἡμέρα τοῦ γάμου κατὰ τὴν ἀπουσίαν μας;

Β'

Λίμμεριτζ - Χάουζ.

27 Νοεμβρίου. Τὰ προαισθήματά μου ἐπηλήθευσαν. Ὁ γάμος ὡρίσθη νὰ τελεσθῇ τὴν 22 Δεκεμβρίου.

Τὴν ἐπαύριον τῆς ἡμέρας, καθ' ἣν ἀνεχωρήσαμεν διὰ Πέϊλδην - Λώζ, φαίνεται ὅτι ὁ σὶρ Πέρσιβαλ ἀνήγγειλεν εἰς τὸν κύριον Φαίρλη, ὅτι αἱ ἐπισκευαὶ καὶ αἱ μεταβολαί, ἃς ἐσκόπευε νὰ ἐπιφέρῃ εἰς τὸν ἐν Χαμψίαρ πύργον του, ἀπῄτουν περισσότερον χρόνον, ἀφ' ὅσον κατ' ἀρχὰς ὑπελόγισεν. Τὰ σχέδια ἐπρόκειτο νὰ ὑποβληθῶσιν εἰς αὐτὸν ἐντὸς βραχυτάτου χρόνου, θὰ τῷ ἀπέβαινε δὲ πολὺ εὐκολωτέρα ἡ ὁριστικὴ μετὰ τῶν ἐργατῶν συνεννόησις, ὡς πρὸς τὰς ἐπιδιορθώσεις, ἐὰν ἐπληροφορεῖτο ἀκριβῶς περὶ τῆς ἐποχῆς, καθ' ἣν γενήσεται ὁ γάμος. Θὰ ἠδύνατο τότε νὰ κάμῃ τοὺς ὑπολογισμούς του, συμφώνως πρὸς τὸ ἀπομένον χρονικὸν διάστημα, ἀφίνων κατὰ τὸ μέρος τὸ ὅτι ἦτο ἠναγκασμένος νὰ ζητήσῃ συγγνώμην παρὰ διαφόρων φίλων του, προσκληθέντων παρ' αὐτοῦ, ὅπως ἔλθωσι νὰ τὸν ἐπισκεφθῶσι τὸν χειμῶνα καὶ οὓς δὲν ἠδύνατο νὰ δεχθῇ εἰς τὸν πύργον ἕνεκα τῶν ἐπισκευῶν.

Ὁ κύριος Φαίρλη ἀπήντησεν εἰς τὴν ἐπιστολὴν ταύτην παρακαλῶν τὸν σὶρ Πέρσιβαλ νὰ προτείνῃ αὐτὸς ὡρισμένην τινὰ ἡμέραν διὰ τὸν γάμον, ἣν φυσικῷ τῷ λόγῳ ὁ κηδεμὼν θὰ ὑπέβαλλεν εἰς τὴν ἔγκρισιν τῆς δεσποινίδος Φαίρλη, διατεθειμένος νὰ ἐξασκήσῃ πᾶσάν του τὴν ἐπ' αὐτῆς ἐπιρροήν, ὅπως τὴν παραδεχθῇ καὶ ἐκείνη. Ὁ σὶρ Πέρσιβαλ ἀπήντησε διὰ τοῦ ἑπομένου ταχυδρομείου, προτείνων συμφώνως πρὸς τὰ σχέδιά του καὶ τὰς ἐπιθυμίας, ἃς ἐξ ἀρχῆς ἐξέφρασε, τὸ δεύτερον δεκαπενθήμερον τοῦ Δεκεμβρίου, τὴν εἰκοστὴν δευτέραν τοῦ μηνός, εἴτε τὴν εἰκοστὴν τετάρτην, εἴτε οἱανδήποτε ἄλλην, ἣν ἡ *δεσποινὶς* καὶ ὁ κηδεμὼν αὐτῆς ἤθελον προτιμήσει. Ἐπειδὴ ἡ *δεσποινὶς* δὲν ἦτο παροῦσα ὅπως συνεννοηθῶσι περὶ αὐτοῦ, ὁ κηδεμών της αὐτοβούλως ἐξέλεξε τὴν πλησιεστέραν ἡμέραν, τὴν εἰκοστὴν δευτέραν Δεκεμβρίου καὶ κατὰ συνέπειαν μᾶς προσεκάλεσε νὰ ἐπιστρέψωμεν.

Ὅτε χθὲς ἐν ἰδιαιτέρᾳ συνεντεύξει μοὶ ἀνήγγειλε πάντα ταῦτα ὁ κύριος Φαίρλη, μὲ προσεκάλεσεν, ἀναλαμβάνων ἐπὶ τούτῳ τρυφερωτάτους τρόπους ἐκφράσεως, νὰ ἐπιληφθῶ ἀπὸ σήμερον τῶν ἀπαραιτήτων διαπραγματεύσεων. Ἐννοοῦσα ὅτι ἦτο ὠφέλιμον ν' ἀντισταθῶ, χωρὶς νὰ ἔχω περὶ τούτου ἐξουσιοδότησιν παρὰ τῆς ἀδελφῆς μου, ἐδέχθην νὰ διαβιβάσω εἰς αὐτὴν τὸ ἄγγελμα, δι' οὗ μ' ἐπεφόρτιζε, δηλοῦσα ὅμως ταυτοχρόνως ὅτι ἀκράδαντον ἀπόφασιν εἶχα νὰ μὴ προβῶ οὐδ' εἰς ἐλαχίστην προσπάθειαν, ἵνα πείσω τὴν ἀδελφήν μου νὰ συγκατατεθῇ εἰς τὰς ἐπιθυμίας τοῦ σὶρ Πέρσιβαλ. Ὁ κύριος Φαίρλη ἐδράξατο τῆς εὐκαιρίας ταύτης, ὅπως μὲ συγχαρῇ διὰ τὴν «καλὴν καὶ ἰσχυρὰν φρόνησίν μου» ἀπαράλλακτα ὅπως εἰς τὸν περίπατον θὰ μὲ συνέχαιρε διὰ τὴν «καλὴν καὶ ἰσχυρὰν κρᾶσίν μου». Ἄλλως τε ἐφαίνετο τὰ μέγιστα ηὐχαριστημένος, διότι μετεβίβασεν ἐκ τῶν ἰδικῶν του εἰς τοὺς ἰδικούς μου ὤμους εὐθύνην, ἥτις ἦτο βάρος δυσβάστακτον διὰ τὸν ἀλλόκοτον αὐτὸν ἀρχηγὸν τῆς οἰκογενείας.

Σήμερον τὴν πρωΐαν ὡμίλησα ὡς ὑπεσχέθην πρὸς τὴν Λαύραν.

Ἡ παράδοξος ἀπάθεια, ἡ ἀναισθησία δύναμαι νὰ εἴπω, ἣν σταθερῶς ἐτήρησε μετὰ τὴν ἀναχώρησιν τοῦ σὶρ Πέρσιβαλ δὲν ἠδυνήθη ν' ἀντιστῇ ἀπέναντι τῶν εἰδήσεων, ἃς ἤμην ὑποχρεωμένη νὰ τῇ διαβιβάσω. Γενομένη ἀΐφνης ὠχροτάτη καὶ καταληφθεῖσα ὑπὸ νευρικοῦ τρόμου:

— Ὄχι τόσον γρήγορα! εἶπε μετὰ φωνῆς ἱκετευτικῆς... Ὤ! Μαριάννα! μὴ τόσον γρήγορα!

Ὁ ἐλάχιστος λόγος προερχόμενος ἐξ αὐτῆς μοὶ ἤρκει. Ἠγέρθην ὅπως ἐξέλθω τῆς αἰθούσης καὶ συζητήσω ἐγὼ ἀντ' αὐτῆς τὸ ζήτημα μετὰ τοῦ κυρίου Φαίρλη.

Καθ' ἣν στιγμὴν ἡ χεὶρ μου ὤθει τὴν θύραν μ' ἐκράτησεν ἐκείνη ἐκ τοῦ φορέματος, καταβάλλουσα πᾶσαν προσπάθειαν διὰ νὰ μ' ἐμποδίσῃ:

— Ἄφησέ με νὰ ὑπάγω, τῇ εἶπα. Θέλω νὰ εἰπῶ εἰς τὸν θεῖόν σου, ὅτι ὁ σὶρ Πέρσιβαλ καὶ αὐτὸς δὲν πρέπει νὰ μᾶς ἐπιβάλλωσιν ὅλας τὰς ἰδιοτροπίας των...

— Ὄχι!... εἶπε μετ' ἀσθενοῦς φωνῆς· τώρα πλέον εἶνε ἀργά.

— Καὶ δι' ἓν λεπτὸν ἀκόμη ἂν ἐπρόκειτο, δὲν εἶναι ἀργά, ἐπανέλαβον. Ὁ ὁρισμὸς τῆς ἡμέρας ἀνήκει εἰς ἡμᾶς. Ἄφησε νὰ ἐνεργήσω ἐγώ, Λαύρα, διὰ νὰ ἐπωφεληθῶμεν ὅσον τὸ δυνατὸν κάλλιον, ἄφησε νὰ ἐνεργήσω, ὅπως εἰξεύρωμεν νὰ φερώμεθα ἡμεῖς αἱ γυναῖκες.

Καὶ ταῦτα λέγουσα κατώρθωσα ν' ἀποσπάσω τὸ φόρεμά μου ἐκ τῶν χειρῶν της, ἀλλ' ἐκείνη περιέβαλλε δι' αὐτῶν τὴν ὀσφύν μου, κρατοῦσά με ἰσχυρότερον.

— Τὸ τοιοῦτο δὲν θὰ χρησιμεύσῃ ὡς τίποτε ἄλλο, εἶπεν, εἰμὴ εἰς τὸ νὰ μᾶς προξενήσῃ νέας στενοχωρίας καὶ ἀνησυχίας. Θὰ ἔλθῃς εἰς σύγκρουσιν μὲ τὸν θεῖόν μου καὶ ὁ σὶρ Πέρσιβαλ θὰ ἔχῃ νέα παράπονα ὅταν ἐπιστρέψῃ...

— Τόσον τὸ καλλίτερον! ἀνέκραζε λησμονοῦσα πᾶσαν ἐπιφύλαξιν. Καὶ τί μᾶς μέλλει διὰ τὰ παράπονά του; Εἶνε λοιπὸν ἀνάγκη νὰ θραύσῃς τὴν καρδίαν σου, διὰ νὰ καθησυχάσῃς τὴν πεφοβισμένην ματαιότητά του; Οὐδεὶς ἀνὴρ ὑπάρχει εἰς τὸν κόσμον, πρὸς χάριν τοῦ ὁποίου ὀφείλομεν νὰ προβῶμεν ἡμεῖς αἱ γυναῖκες εἰς τοιαύτας θυσίας!... Οἱ ἄνδρες!... αὐτοὶ εἶνε ἐχθροὶ τῆς ἀθωότητός μας καὶ τῆς ἀγνότητός μας· μᾶς ἀποσπῶσιν ἀπὸ τῆς στοργῆς τῶν γονέων μας, ἀπὸ τῆς φιλίας τῶν ἀδελφῶν μας· μᾶς θεωροῦσι ψυχῇ καὶ σώματι ὡς ἰδιοκτησίαν των καὶ συνδέουσι τὴν ζωήν των μὲ τὴν ἰδικήν μας διὰ τοῦ ἔρωτος ἢ διὰ τῆς βίας, ὅπως δένουσι τὸν κύνα εἰς τὸν κρίκον τῆς τρώγλης, ἔνθα ὀφείλει νὰ κατοικήσῃ. Ἀντὶ δὲ τούτου τί παρέχουσιν εἰς ἡμᾶς οἱ καλλίτεροι ἐξ αὐτῶν; Ἄφησέ με, Λαύρα! γίνομαι ἔξω φρενῶν ὁσάκις τὸ συλλογίζομαι!

Δάκρυά τινα, ὀλίγα ἐλεεινὰ δάκρυα, ἡ μόνη παρηγορία, τὸ μόνον καταφύγιον, ὅπερ ἔχει ἡ γυνὴ ὅπως πραύνῃ τὴν ὀργὴν καὶ τὴν ἀγανάκτησίν της, ἀνῆλθον αἴφνης εἰς τοὺς ὀφθαλμούς μου. Ἡ Λαύρα ἐμειδίασε θλιβερῶς, καὶ ἔφερε τὸ μανδήλιόν της εἰς τὸ πρόσωπόν μου, ὡς νὰ ἤθελε ν' ἀποκρύψῃ καὶ ἀπὸ ἐμὲ τὴν ἰδίαν, τὴν ἔνδειξιν ταύτην τῆς ἀδυναμίας μου, ἀδυναμίας πρὸς τὴν ὁποίαν ἐγὼ πρὸ πάντων εἶχον ἐκδηλώσει ἀείποτε ἄκραν περιφρόνησιν.

— Ὦ, Μαριάννα! ἔλεγε, σὺ κλαίεις;... Σκέψου τί θὰ ἔλεγες ἂν ἠθέλομεν ἀλλάξει θέσιν καὶ τὰ δάκρυα ταῦτα ἔρρεον ἐκ τῶν ὀφθαλμῶν μου! Πᾶσα ἡ στοργή σου, πᾶσα ἡ αὐταπαρνησία σου, πᾶν τὸ θάρρος σου δὲν θὰ μεταβάλωσιν οὐδ' ἐπ' ἐλάχιστον, ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον ἀργὰ ἢ γρήγορα πρέπει νὰ ἐπέλθῃ. Ἂς ὑποκύψωμεν εἰς τὴν θέλησιν τοῦ θείου μου. Ἂς ἀποφύγωμεν τὰς δυσχερείας καὶ τὴν δυσμένειαν, ἀφοῦ δύναμαι νὰ προλάβω πάντα ταῦτα διὰ τῆς θυσίας μου. Εἰπέ μου μόνον, Μαριάννα, ὅτι ὅταν νυμφευθῶ θὰ ἔλθῃς νὰ συγκατοικήσῃς μαζί μου, καὶ ἂς μὴ κάμωμεν λόγον πλέον περὶ τούτων...

Ἀλλ' ἐγὼ ἤθελον ἀκόμη νὰ ὁμιλήσωμεν. Ἀπώθησα τὰ ἐλεεινὰ ἐκεῖνα δάκρυα, ἅτινα, ἐνῷ δὲν μοὶ παρεῖχον καμμίαν ἀνακούφισιν, ἐλύπουν ἐκείνην ἐπὶ πλέον, κατόπιν δὲ ἤρχισα νὰ ἐξετάζω τὸ ζήτημα, λαλοῦσα καὶ συζητοῦσα μεθ' ὅλης τῆς δυνατῆς ἀταραξίας. Ἀλλ' οἱ λόγοι μου δὲν ἰσχυσαν. Αὐτὴ μὲ ἠνάγκασε μόνον νὰ τῇ ἐπαναλάβω δὶς τὴν ὑπόσχεσίν μου, ὅτι θὰ συγκατοικήσω ἐφ' ὅρου ζωῆς μετ' αὐτῆς, ἀφοῦ ἤθελε νυμφευθῇ, καὶ ἔπειτα διὰ μιᾶς μοὶ ἀπέτεινε μίαν ἐρώτησιν, ἥτις ἔτρεψε πρὸς ἄλλην διεύθυνσιν τὴν λυπηρὰν συμπάθειαν, ἣν μοὶ ἐνέπνεεν.

— Κατὰ τὴν ἐν Πεϊλδὴν διαμονήν μας, μοὶ εἶπεν, ἔλαβες μίαν ἐπιστολήν, Μαριάννα;...

Ἡ συγκεκινημένη φωνή της, ἡ ταχύτης, μεθ' ἧς τὸ βλέμμα της ἀπεσπάσθη ἀπ' ἐμοῦ, ὅτε ἔκρυπτε τὸ πρόσωπόν της, ἀποθέτουσα τὴν κεφαλὴν ἐπὶ τοῦ ὤμου μου, ἡ ταραχή, ὑφ' ἧς διεκόπη ἡ φρᾶσίς της, πρὶν τελειώσῃ τὴν ἐρώτησίν της, ταῦτα πάντα μοὶ ἀπεκάλυψαν σαφῶς τὸν σκοπόν, πρὸς ὃν ἔτεινεν ἡ δειλὴ ἐκείνη περιεργία, ἣν ἀτελῶς ἐτόλμα νὰ ἐκφράσῃ.

— Ἐνόμιζα, Λαύρα, ὅτι οὔτε σὺ οὔτ' ἐγὼ ἔπρεπεν εἰς τὸ ἑξῆς ν' ἀναφέρωμεν τὸν νέον ἐκεῖνον, τῇ εἶπα μετὰ πραότητος.

— Ἔλαβες ἐπιστολὴν ἐξ αὐτοῦ; ἠρώτησεν ἐκείνη μετ' ἐπιμονῆς.

— Ναί, ἀπήντησα, ἀφοῦ θέλεις νὰ τὸ μάθῃς.

— Καὶ σκοπεύεις νὰ τοῦ γράψῃς πάλιν;

Ἐδίστασα πρὸ τῆς ἐρωτήσεως ταύτης. Δὲν ἤθελα νὰ τῆς ὁμιλήσω περὶ τῆς ἐξορίας, εἰς ἣν ἐκεῖνος ἑκουσίως ὑπέβλήθη, οὐδὲ νὰ τῇ ὁμολογήσω τὴν συμμετοχήν μου εἰς τὴν ἐκτέλεσιν τῶν σχεδίων του, εἰς τὴν πραγματοποίησιν τῶν νέων του ἐλπίδων. Τί λοιπὸν ὤφειλον ν' ἀπαντήσω; Εἰς τὴν χώραν ὅπου μετέβη ἦτο ἀδύνατον νὰ περιέλθῃ εἰς χεῖράς του πᾶσα ἐπιστολή, εἰμὴ μετὰ πολλοὺς μῆνας, ἴσως μετὰ ἔτη μάλιστα.

— Ἂς ὑπόθέσωμεν ὅτι σκοπεύω νὰ τοῦ γράψω πάλιν, εἶπον ἐπὶ τέλους. Τί θέλεις μὲ τοῦτο νὰ συμπεράνῃς, Λαύρα; . . .

Ἡ παρειά της ἡ ἐρειδομένη ἐπὶ τῆς ἰδικῆς μου ἐγένετο αἴφνης φλογερά· οἱ βραχίονες, δι' ὧν μὲ περιέβαλεν, ἐφρικίασαν, καὶ ἠσθάνθην ὅτι μ' ἔσφιγγεν ἰσχυρότερον.

— Μὴ τῷ κάμῃς λόγον περὶ τῆς *εἰκοστῆς δευτέρας*, ἐψιθύρισεν εἰς τὸ οὖς μου. Ὑποσχέθητι, Μαριάννα, ὑποσχέθητι, σοὶ τὸ ζητῶ ὡς χάριν, ὅτι εἰς τὴν ἐπιστολήν σου δὲν θὰ τῷ ἀναφέρῃς κἂν τὸ ὄνομά μου!

Ὑπεσχέθην, καὶ καμμία ἀνθρωπίνη γλῶσσα δὲν δύναται νὰ ἐκφράσῃ μετὰ πόσης θλίψεως ἀνέλαβον τὴν ὀδυνηρὰν ταύτην ὑποχρέωσιν. Ταὐτοχρόνως ἡ Λαύρα ἀπέσυρε τοὺς βραχίονας, δι' ὧν περιέβαλλε τὴν ὀσφύν μου, προὐχώρησε πρὸς τὸ παράθυρον καὶ ἔμεινεν ὀρθία, στρέφουσα πρὸς ἐμὲ τὰ νῶτα καὶ βλέπουσα πρὸς τὰ ἔξω. Μετά τινας στιγμὰς ἐπανέλαβε τὴν συνομιλίαν, χωρὶς νὰ στραφῇ ἢ χωρὶς νὰ δυνηθῶ νὰ ἴδω τὴν ἔκφρασιν τῆς φυσιογνωμίας της.

— Δὲν μοὶ εἶπες ὅτι θὰ μεταβῇς νὰ εὕρῃς τὸν θεῖόν μου; μὲ ἠρώτησεν. Πήγαινε λοιπὸν καὶ εἰπέ του ὅτι συγκατατίθεμαι εἰς πᾶσαν συμφωνίαν, ἣν αὐτὸς ἤθελεν ἐγκρίνει. Μὴ ἀνησυχήσῃς, ἂν μὲ ἀφίνῃς, Μαριάννα· εἶνε καλλίτερα νὰ μείνω μόνη ὀλίγας στιγμάς.

Ἐξῆλθον. Ὅτε εὑρέθην εἰς τὸν διάδρομον ἦτο τοσαύτη ἡ ἀγανάκτησίς μου, ὥστε ἂν ἠδυνάμην ἀνυψοῦσα ἕνα δάκτυλον, νὰ ἐξαποστείλω εἰς τὸ ἄλλο ἄκρον τῆς οἰκουμένης τὸν κύριον Φαίρλη καὶ τὸν σὶρ Πέρσιβαλ Κλάϋδ, βεβαίως ὁ δάκτυλός μου δὲν θὰ ἔμενεν ἐπὶ μακρὸν ἀκίνητος. Ὁ κατηραμένος μου χαρακτὴρ ἤρχιζε νὰ ὑπερισχύῃ καὶ βεβαίως θὰ ὑπεῖκον εἰς τὴν ἐπιθυμίαν ἣν ἠσθανόμην νὰ κλαύσω, ἐὰν ἡ φλὸξ τῆς ὀργῆς μου δὲν ἐξήτμιζε τὰ τὰ δάκρυά μου. Ἐν τοιαύτῃ εὑρισκομένῃ καταστάσει, εἰσῆλθεν εἰς τὸ δωμάτιον τοῦ κυρίου Φαίρλη καὶ ἀφοῦ τῷ ἀπέτεινα ὅσον τὸ δυνατὸν τραχύτερον τὴν φράσιν: «Ἡ Λαύρα συγκατατίθεται διὰ τὴν εἰκοστὴν δευτέραν» ἐξῆλθον μετὰ τῆς αὐτῆς ταχύτητος, μεθ' ἧς εἰσῆλθον, χωρὶς νὰ τὸν ἀφήσω καιρὸν νὰ μοὶ ἀπαντήσῃ. Πλὴν τούτου, ἐξερχομένη ὤθησα τὴν θύραν τόσον βιαίως ὄπισθέν μου, ὥστε εἶμαι βεβαία ὅτι τὸ νευρικὸν σύστημα τοῦ κυρίου Φαίρλη θὰ ἔμεινε τεταραγμένον καθ' ὅλον τὸ ὑπόλοιπον τῆς ἡμέρας.

28 Νοεμβρίου. Ἀνέγνων σήμερον τὴν πρωΐαν τὴν ἐπιστολὴν τοῦ ἀποχαιρετισμοῦ τοῦ ἀτυχοῦς Χαρτραΐτ, διότι ἀπὸ τῆς χθὲς ἠγέρθη ἐν τῷ πνεύματί μου ἡ ἀμφιβολία ἂν καλῶς ἔπραξα ἀποκρύψασα ἀπὸ τὴν Λαύραν τὴν εἴδησιν περὶ τῆς ἀναχωρήσεώς του.

Σκεφθεῖσα ἐπισταμένως, φρονῶ καὶ τώρα ἀκόμη ὅτι ὀρθῶς ἔπραξα. Οἱ περιεχόμενοι ἐν τῇ ἐπιστολῇ του ὑπαινιγμοὶ περὶ τῆς ἀγγλοαμερικανικῆς ἐκείνης ἀποστολῆς τείνουσιν ὅλοι νὰ ἀποδείξωσιν, ὅτι οἱ διευθύνοντες αὐτὴν τὴν θεωροῦσιν ὡς πλήρη κινδύνων. Ἂν ἡ περίστασις αὕτη, ἣν διὰ πρώτην φορὰν καὶ ἀπροσδοκήτως ἀνελογιζόμην, παρήγαγεν εἰς ἐμὲ μεγάλην στενοχωρίαν, ὁποῖον ἀποτέλεσμα θὰ παρῆγεν ἐπὶ τῆς ἀδελφῆς μου; Ἤδη ἀρκετὰ λυπηρὸς εἶνε ὁ λογισμός, ὅτι ἡ ἀναχώρησις τοῦ Βάλτερ μᾶς στερεῖ ἑνὸς τῶν μᾶλλον ἀφωσιωμένων φίλων μας, ἐφ' οὗ θὰ ἐστηρίζομεν τὰς ἐλπίδας μας κατὰ τὴν ὥραν τῆς κρίσεως, ὅταν αὐτὴ ἡ ὥρα ἤθελεν ἐπιστῇ καὶ ἡμεῖς ἠθέλομεν εὑρεθῇ ἄνευ στηρίγματος. Τὸ χειρότερον ὅμως καὶ λυπηρότερον εἶνε, ὅτι ἀποχωριζόμενος ἡμῶν μεταβαίνει νὰ ἐκτεθῇ εἰς κινδύνους εἰς κλῖμα θανατηφόρον, εἰς χώραν εἰσέτι ἀπολίτιστον, κατοικουμένην ὑπὸ πληθυσμοῦ ἀγρίου, σχεδὸν ἀτιθάσσου. Θὰ ἦτο σκληρότης τὸ νὰ καταστήσω τὴν Λαύραν ἐνήμερον εἰς πάντα, ταῦτα ἄνευ προφανοῦς καὶ ἐπειγούσης ἀνάγκης.

Σέπτομαι ἀπεναντίας ἂν δὲν εἶνε συνετώτερον νὰ καύσω ἀμέσως τὴν ἐπιστολὴν ταύτην, ἥτις ἐνδέχεται νὰ περιέλθῃ ἡμέραν τινὰ εἰς κακὰς χεῖρας. Οὐ μόνον γίνεται λόγος ἐν αὐτῇ περὶ τῆς Λαύρας δι' ἐκφράσεων, αἵτινες πρέπει νὰ μείνωσιν ἀπόρρητοι εἰς μόνον τὸν γράφοντα καὶ ἐμέ, ἀλλ' ἐπαναλαμβάνει τὰς ὑποψίας, ἃς αὐτὸς συνέλαβεν, ὑποψίας ἐπιμόνους, ἀνεξηγήτους, ἀνησυχαστικὰς εἰς μέγιστον βαθμὸν περὶ τῆς κρυφίας κατασκοπείας, ἥτις ἐξασκεῖται ἐναντίον του, ἀφ' ἧς ἡμέρας ἀνεχώρησεν ἐκ Λίμμεριτζ. Διατείνεται ὅτι ἀνεγνώρισε μεταξὺ τοῦ πλήθους, τοῦ εὑρισκομένου εἰς τὴν προκυμαίαν τῆς Λιβερπούλης κατὰ τὴν στιγμὴν τῆς ἀναχωρήσεων τῆς ἀποστολῆς, δύο ἄτομα, ἅτινα διαρκῶς παρηκολούθουν αὐτὸν ἐν ταῖς ὁδοῖς τοῦ Λονδίνου καὶ βεβαιοῖ ὁριστικῶς, ὅτι τὴν στιγμήν, καθ' ἣν ἐπεβιβάζετο εἰς τὴν λέμβον ἤκουσε προφερόμενον ὄπισθέν του τὸ ὄνομα τῆς Ἄννης Κάδερικ. Προσθέτει δὲ τὰ ἑξῆς ἐπὶ λέξει: «Τὰ περιστατικὰ ταῦτα ἔχουσι σκοπόν τινα· συμβαίνουσι βεβαίως χάριν ἑνὸς οἱουδήποτε ἀποτελέσματος. Τὸ μυστήριον τῆς Ἄννης Κάδερικ δὲν ἀπεκαλύφθη ἀκόμη· ἐγὼ ἴσως δὲν θὰ τὴν συναντήσω πλέον εἰς τὸν δρόμον μου· ἀλλ' ἐὰν ὑμεῖς, δεσποινὶς Χάλκομβ, τὴν συναντήσητέ ποτε, ἐπωφελήθητε ὅσον τὸ δυνατὸν ἐκ τῆς πολυτίμου ταύτης εὐκαιρίας. Οἱ λόγοι μου οὗτοι ὑπαγορεύονται ὑπὸ βαθυτάτης πεποιθήσεως. Σᾶς ἱκετεύω νὰ τὴν ἐνθυμῆσθε πάντοτε». Τοιαύτας ἐκφράσεις περιέχει ἡ ἐπιστολή του καὶ δὲν εἶνε φόβος νὰ τὰς λησμονήσω ποτέ! Εἶμαι εἰς τὸ ἑξῆς λίαν διατεθειμένη νὰ τηρήσω εἰς τὴν μνήμην μου πάντας τοὺς λόγους τοῦ Χαρτραΐτ τοὺς ὑπενθυμίζοντάς μοι τὴν Ἄνναν Κάδερικ. Ἀλλὰ πράγματι εἶνε ἐπικίνδυνος ἡ διατήρησις τῆς ἐπιστολῆς ταύτης, ἥτις ἐκ τῆς ἐλαχίστης συμπτώσεως πιθανὸν νὰ περιπέσῃ εἰς ξένας χεῖρας. Προτιμότερον νὰ τὴν καύσω τώρα ἀμέσως διὰ νὰ ὀλιγοσεύσουν τοὐλάχιστον κατὰ μίαν αἱ τόσαι ἀνησυχίαι μου.

Ἰδοὺ αὐτὴ ἀποτεφρωθεῖσα!.. Ἡ τέφρα τῆς ἐπιστολῆς—τῆς τελευταίας ἴσως ἣν μοὶ πέμπει—περιίπταται ἐπὶ τῆς πυρᾶς εἰς τμήματα μελανὰ καὶ ἀγνώριστα. Αὐτὴ λοιπὸν εἶνε ἡ θλιβερὰ λύσις τῆς θλιβερωτέρας ἱστορίας; Ὦ! ὄχι, βεβαίως ὄχι!... Τὰ πάντα δὲν ἐτελείωσαν ἀκόμη μεταξύ μας.

29 Νοεμβρίου. Ἤρχισαν ἤδη αἱ προπαρασκευαὶ τοῦ γάμου. Ἡ ῥάπτρια ἦλθε διὰ νὰ λάβῃ τὰς διαταγάς μας. Ἡ Λαύρα εἶνε ἐντελῶς ἀπαθής, ὅλως ξένη φαινομένη πρὸς τὸ μέγα ζήτημα, ὅπερ τόσον ἐνδιαφέρει τὴν ἀτομικὴν ματαιότητα τῶν ἄλλων γυναικῶν. Ἀφίνει πᾶσαν πρωτοβουλίαν εἰς τὴν ῥάπτριαν καὶ εἰς ἐμέ. Ἐὰν ὁ ταλαίπωρος Χαρτραΐτ ἀντικαθίστα τὸν βαρωνέτον, ἐὰν ἐπ' αὐτοῦ ἤθελε πέσει ἡ ἐκλογὴ τοῦ πατρός της, πόσον διαφορετικὴ θὰ ἦτο ἡ Λαύρα! πόσας μικρὰς ἀνησυχίας θὰ ἠσθάνετο! πόσας χαριέσσας ἰδιοτροπίας θὰ προέβαλλε! καὶ πόσον θὰ ἐκοπίαζον αἱ μοδίστριαι διὰ νὰ τὴν εὐχαριστήσωσιν!

30 Νοεμβρίου. Κατὰ πᾶσαν ἡμέραν λαμβάνομεν εἰδήσεις περὶ τοῦ σὶρ Πέρσιβαλ. Διὰ τῆς τελευταίας του ἐπιστολῆς μᾶς γνωστοποιεῖ ὅτι, ὅπως ἀποπερατωθῇ ὁ εὐτρεπισμὸς τοῦ πύργου του, ἀπαιτοῦνται εἰσέτι τέσσαρες ἢ πέντε μῆνες. Ἂν οἱ ζωγράφοι, οἱ θαλαμοστόλοι, οἱ ἔμποροι τῶν ἐπίπλων ἠδύναντο νὰ χορηγήσωσιν ἡμῖν τὴν εὐδαιμονίαν, ὅπως κατορθώνουν νὰ μᾶς παρέχωσι τὴν ὄψιν καὶ τὴν ἐκδήλωσιν τοῦ πλούτου, θὰ μοὶ ἐνέπνεεν ἴσως ἐνδιαφέρον ἡ σπουδή, ἣν καταβάλλουσιν ὅπως προετοιμάσωσι τὸ ἐνδιαίτημα τῆς Λαύρας. Ἀλλ' ὅπως ἔχουσι νῦν τὰ πράγματα μία μόνη περίοδος τῆς ἐπιστολῆς τοῦ σὶρ Πέρσιβαλ μεταξὺ τόσων περιγραφουσῶν τοὺς σκοποὺς καὶ τὰ σχέδιά του μ' ἐξήγειρεν ἐκ τῆς ἀδιαφορίας, ἦτο δὲ αὕτη ἡ ποιουμένη λόγον περὶ τοῦ ταξειδίου τῶν νεονύμφων εὐθὺς μετὰ τὸν γάμον. Ἐπειδὴ ἡ κρᾶσις τῆς Λαύρας εἶνε τρυφερὰ καὶ ἀδύνατος, ἀπειλούμεθα δὲ ὑπὸ ἐκτάκτου ψύχους κατὰ τὸν προσεχῆ χειμῶνα, προτείνει νὰ μεταβῶσιν εἰς Ῥώμην καὶ νὰ μείνωσιν εἰς Ἰταλίαν μέχρι τῶν πρώτων ἡμερῶν τοῦ προσεχοῦς θέρους. Ἂν τὸ σχέδιον τοῦτο δὲν γείνῃ παραδεκτόν, δὲν ἀποποιεῖται νὰ διαμείνωσιν εἰς Λονδῖνον, ἂν καὶ δὲν ὑπάρχῃ ἐκεῖ καμ-

μία διασκέδασις, νὰ διέλθωσιν ὅλην τὴν χειμερινὴν ἐποχὴν καὶ νὰ ἐνοικιάσωσι πρὸς τοῦτο κατάλληλον οἴκημα.

Ἀνεξαρτήτως τοῦ συμφέροντός μου καὶ τῶν ἀτομικῶν μου αἰσθημάτων, ἅτινα δὲν πρέπει νὰ λαμβάνω ὑπ' ὄψει καὶ ἅτινα θυσιάζω εὐχαρίστως, φανερὸν εἶνε ὅτι ἡ καλλιτέρα τῶν δύο περιστάσεων εἶνε ἡ πρώτη. Καὶ εἰς τὴν μίαν καὶ εἰς τὴν ἄλλην περίστασιν εἶνε ἀναπόφευκτος ὁ χωρισμὸς τῆς Λαύρας ἀπ' ἐμοῦ. Ἀναμφιβόλως ὁ χωρισμὸς οὗτος ἔσται μακρότερος ἐὰν μεταβῶσιν εἰς τὸ ἐξωτερικὸν παρὰ ἐὰν διαμείνωσιν εἰς Λονδῖνον· ἀλλὰ τὴν ζημίαν ταύτην ἀναπληροῖ ἡ ὠφέλεια, ἥτις θὰ προκύψῃ εἰς τὴν Λαύραν, ἐὰν διέλθῃ τὸν χειμῶνα εἰς τοὺς θερμοὺς ἐκείνους τόπους. Τὰ θέλγητρα τοῦ ταξειδίου, τοῦ πρώτου ὅπερ ἐπὶ ζωῆς της ἐπιχειρεῖ εἰς τὴν ὡραιοτέραν χώραν τῆς γῆς, θὰ βελτιώσωσι τὴν ψυχικήν της κατάστασιν καὶ θὰ συντελέσωσιν εἰς τὸ νὰ παραδεχθῇ βαθμηδὸν τὰς νέας συνθήκας καὶ τὰς νέας ἕξεις τοῦ βίου της. Ἡ κατάστασις τοῦ πνεύματός της δὲν εἶνε τοιαύτη, ὥστε νὰ ἐπιζητῇ ποιάν τινα ἀνακούφισιν εἰς τὰς τεχνητὰς συγκινήσεις, εἰς τὰς χειμερινὰς διασκεδάσεις, ἃς παρέχει ἡ πρωτεύουσα. Θὰ ἠσθάνετο εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς φρίκην πρὸς αὐτὰς καὶ θὰ ἐδεινοῦτο ἐκ τούτου ἡ ἀποθάρρυνσις, ἥτις ἔσται ἡ βεβαία καὶ ἀναπόφευκτος συνέπεια τοῦ ἀτυχοῦς τούτου γάμου. Φοβοῦμαι πολὺ περισσότερον, ἀφ' ὅσον δύναμαι νὰ ἐκφρασθῶ διὰ λόγων, τὰς πρώτας ἡμέρας τοῦ νέου δι' αὐτὴν βίου· διαβλέπω ὅμως ἐλπίδα τινὰ παρηγορίας διὰ τὴν ἀδελφήν μου, ἐὰν ἀπέλθῃ εἰς τὸ ἐξωτερικόν. Ἐὰν μείνῃ, καμμία ἐλπὶς δὲν ὑπάρχει.

Ἀναγινώσκουσα ἐκ νέου τὴν τελευταίαν ταύτην παράγραφον τοῦ ἡμερολογίου μου, ἀνακαλύπτω, οὐχὶ ἄνευ ἐκπλήξεως, ὅτι ὁμιλῶ περὶ τοῦ γάμου τῆς Λαύρας καὶ περὶ τοῦ ἀποχωρισμοῦ μας δι' ἐκφράσεων, ὧν γίνεται συνήθως χρῆσις, προκειμένου περὶ πραγμάτων ὁριστικῶν. Ἀναγνωρίζω ὅτι εἶμαι πολὺ ψυχρὰ καὶ πολὺ ἀναίσθητος, ἀφοῦ δύναμαι νὰ ἐνατενίζω τὸ μᾶλλον μετὰ τόσης σκληρᾶς ἀταραξίας. Ἀλλ' εἰς ποῖον μέσον νὰ καταφύγω νῦν, ὅτε ἡ ἐποχὴ ὡρίσθη καὶ ἤδη ἐπλησίασε; Πρὶν ἢ παρέλθῃ ὁλοτελῶς ὁ προσεχὴς μὴν ἡ Λαύρα *μου* ἔσται *ἰδική του*! Θὰ εἶνε ἡ *Λαύρα του*! Μοὶ εἶνε ἀδύνατον νὰ θεωρήσω ὡς γεγονὸς τετελεσμένον τὴν ἰδέαν, ἥτις περιέχεται εἰς τὰς δύο ταύτας λέξεις· ἀπαναρκώνει καὶ σκοτίζει τὸν λογισμόν μου εἰς τοιοῦτο σημεῖον, ὥστε λαλοῦσα περὶ τοῦ γάμου τῆς ἀδελφῆς μου, νομίζω ὅτι λαλῶ περὶ τοῦ θανάτου της!

1 Δεκεμβρίου. Ἡμέρα θλιβερά, πολὺ θλιβερά! ἡμέρα ἐφ' ἧς δὲν αἰσθάνομαι δύναμιν ἐπαρκῆ, ὅπως ἐνδιατρίψω. Ἀφοῦ χθὲς ἐξ ἀδυναμίας ὠπισθοδρόμησα ἀπέναντι τῆς ὀδυνηρᾶς ἀνάγκης, ἐδέησε σήμερον τὴν πρωΐαν ν' ἀνακοινώσω εἰς τὴν ἀδελφήν μου τὰς περὶ τοῦ γαμηλίου ταξειδίου προτάσεις τοῦ σὶρ Πέρσιβαλ. Πληρέστατα πεπεισμένη ὅτι ὅπου καὶ ἂν μετέβαινε καὶ ἐγὼ ἤθελον τὴν συνοδεύσει, ἡ ταλαίπωρος μικρά — διότι εἶνε παιδίον ἀληθῶς ὑπὸ πολλὰς ἐπόψεις — ἐφαίνετο σχεδὸν εὐτυχὴς ἐπὶ τῇ ἰδέᾳ ὅτι ἔμελλε νὰ ἴδῃ τὰ θαυμάσια τῆς Φλωρεντίας, τῆς Ῥώμης καὶ τῆς Νεαπόλεως. Ὅτε ἐδέησε νὰ διασκεδάσω τὴν πλάνην της καὶ νὰ τῇ ἀποκαλύψω τὴν τραχεῖαν καὶ πικρὰν ἀλήθειαν, ἠσθάνθην δριμύτατον εἰς τὴν καρδίαν μου ἄλγος. Τῇ εἶπα ὅτι οὐδεὶς ἀνὴρ ὑποφέρει ἀντίζηλον, ἔστω καὶ ἂν ὁ ἀντίζηλος οὗτος εἶνε γυνή, ἐπὶ τῶν αἰσθημάτων τῆς γυναικός, ἣν ἐνυμφεύθη· οἱαδήποτε μεταβολὴ καὶ ἂν ἐπέλθῃ κατόπιν, τοῦτο ὅμως συμβαίνει πάντοτε κατὰ τὰς πρώτας ἡμέρας τοῦ γάμου. Τῇ ὑπέδειξα ὅτι διὰ νὰ κατορθώσωμεν νὰ ζήσω διαρκῶς μετ' αὐτῆς, ὠφείλομεν, διὰ πάσης θυσίας, ν' ἀποφύγωμεν τὰ αἰσθήματα τῆς ζηλοτυπίας καὶ τῆς δυσπιστίας, ἅτινα βεβαίως θ' ἀνεφύοντο ἐν τῇ ψυχῇ τοῦ σὶρ Πέρσιβαλ κατ' ἐμοῦ, ἐὰν ἐγὼ ἀμέσως ἐκ τῶν πρώτων ἡμερῶν τοῦ γάμου του ἐφαινόμην ὡς ἡ ἐκλεκτὴ καὶ ἐμπεπιστευμένη κάτοχος τῶν ἀποκρύφων τῆς συζύγου του. Ἐδέησε νὰ στάξω ῥανίδα πρὸς ῥανίδα εἰς τὴν ἀγνὴν ἐκείνην καὶ ἀμόλυντον ψυχὴν τὴν βέβηλον πικρίαν τῆς γνώσεως τῶν ἐγκοσμίων, ἐνῷ δ' ἐξετέλουν τὸ οἰκτρὸν τοῦτο ἔργον ἐξηγείροντο ἐν ἀγανακτήσει ὅσα ἀγαθὰ αἰσθήματα εὑρίσκονται ἐν τῇ ψυχῇ μου. Ἀλλὰ νῦν τετέλεσται! ἤκουσε τὸ σκληρόν, πλὴν ἀνοπόφευκτον μάθημα. Ἡ ἀθῶα πλάνη τῆς παιδικῆς της ἡλικίας ἀπέπτη· ἡ χείρ μου ἀπέσπασεν ἀπ' αὐτῆς τὸν παρθενικὸν πέπλον! Καλλίτερον ὅμως ὅτι ὑπῆρξεν ἡ ἰδική μου χεὶρ παρὰ ἡ χεὶρ τοῦ ἀνθρώπου ἐκείνου· αὐτὴ εἶνε ἡ μόνη μου παρηγορία! Κάλλιον ἐγώ, παρὰ ἐκεῖνος!

Ἐκ τῶν δύο προτάσεων ἐγένετο δεκτὴ ἡ πρώτη. Θὰ μεταβῶσιν εἰς Ἰταλίαν, τῇ ἀδείᾳ δὲ τοῦ σὶρ Πέρσιβαλ πρέπει νὰ προετοιμασθῶ, μόλις ἤθελον ἐπιστρέψει εἰς Ἀγγλίαν, νὰ μεταβῶ πρὸς συνάντησίν των διὰ νὰ ζήσωμεν τοῦ λοιποῦ ὑπὸ τὴν αὐτὴν στέγην. Ἐν ἄλλοις λόγοις, ὀφείλω διὰ πρώτην φορὰν ἐπὶ ζωῆς μου νὰ ζητήσω ὑπὲρ ἐμοῦ χάριν καὶ νὰ τὴν ζητήσω παρὰ τοῦ ἀνδρός, ὅστις εἶνε ὁ μόνος εἰς τὸν κόσμον, πρὸς ὃν δὲν ἐπεθύμουν νὰ ἔχω καμμίαν ὑποχρέωσιν. Ἔστω ὅμως! Χάριν τῆς Λαύρας καὶ περισσότερα θὰ ἔπραττον!

2 Δεκεμβρίου. Ὁσάκις ἀναγινώσκω τὰ παρ' ἐμοῦ γραφόμενα, συναισθάνομαι ὅτι ἐκφράζομαι περὶ τοῦ σὶρ Πέρσιβαλ ἥκιστα εὐνοϊκῶς. Λαμβάνουσα ὑπ' ὄψει τὴν θέσιν, εἰς ἣν περιῆλθον τὰ πράγματα, ὀφείλω καὶ ἐπιθυμῶ νὰ ἐκριζώσω ἀπὸ τῆς ψυχῆς μου πᾶσαν βλαστήσασαν αὐτόθι κατ' αὐτοῦ προκατάληψιν. Δὲν δύναμαι, τῇ ἀληθείᾳ, νὰ ἐξηγήσω πόθεν αὐταὶ ἐγεννήθησαν ἐν ἐμοί. Εἰς τὰς ἀρχὰς τῶν μεταξὺ ἡμῶν σχέσεων βεβαίως δὲν ὑπῆρχον. Μήπως ἡ ἀπέχθεια ἣν δεικνύει ἡ Λαύρα ὅπως γείνῃ σύζυγός του μὲ διαθέτει κακῶς ἐναντίον του; Ἢ ἀφέθην ἐν ἀγνοίᾳ μου νὰ κυριευθῶ ὑπὸ τῶν εὐνοήτων ἄλλως τε προλήψεων τοῦ ἀτυχοῦς Χαρτράϊτ; Ἢ μᾶλλον, μήπως μὲ ὅλας τὰς ἐξηγήσεις τοῦ σὶρ Πέρσιβαλ καὶ παρὰ τὴν ἀπόδειξιν, ἣν ἔσχον περὶ τῆς εἰλικρινείας αὐτῶν, ἡ ἐπιστολὴ ἐκείνη τῆς Ἄννης Κάδερικ κατέλιπεν ἐν τῇ ψυχῇ μου δυσπιστίαν τινά, ἣν ἀδυνατῶ νὰ ἐξαλείψω; Ἀγνοῶ καὶ δὲν δύναμαι ἀκριβῶς νῦν νὰ διαγνώσω τὰ ταράσσοντα τὴν ψυχήν μου αἰσθήματα. Ἓν μόνον αἰσθάνομαι καὶ ἐννοῶ, ὅτι ἔχω καθῆκον, διπλοῦν καθῆκον μάλιστα, νὰ μὴ ἀδικῶ τὸν σὶρ Πέρσιβαλ, δυσπιστοῦσα πρὸς αὐτὸν ἀδικαιολογήτως. Ἂν ἀπέκτησα τὴν συνήθειαν νὰ τὸν ἐξυβρίζω ἀδιαλείπτως εἰς ὅσα γράφω ἐδῶ περὶ αὐτοῦ, ὀφείλω καὶ ἐπιθυμῶ νὰ σταματήσω τὴν ἀναξίαν δι' ἐμὲ ταύτην τάσιν, ἔστω καὶ ἂν ὤφειλον πρὸς τοῦτο νὰ κλείσω τὸ ἡμερολόγιόν μου, μέχρις ὅτου τελεσθῇ ὁ γάμος. Εἶμαι ἀληθῶς δυσηρεστημένη ἐκ τῆς διαγωγῆς μου. Ἀπὸ τῆς σήμερον δὲν θὰ γράψω πλέον!

. . . . . .

16 Δεκεμβρίου. Παρῆλθον δεκαπέντε ἡμέραι, χωρὶς ν' ἀνοίξω τὰς σελίδας ταύτας. Παρῆλθεν ἀρκετὸν διάστημα καιροῦ, ἀφότου διέκοψα τὰς ἐν τῷ ἡμερολογίῳ σημειώσεις μου διὰ νὰ τὰς ἐπαναλάβω σήμερον μὲ διαθέσεις φρονιμωτέρας καὶ εὐνουστέρας ὡς πρὸς τὸν σὶρ Πέρσιβαλ.

Ὀλίγα ἄξια λόγου πράγματα συνέβησαν κατὰ τὰς δύο παρελθούσας ἑβδομάδας. Αἱ προετοιμασίαι σχεδὸν ἐτελείωσαν, ἐκομίσθησαν δὲ ἐκ Λονδίνου τὰ διὰ τὸ ταξείδιον ἀπαιτούμενα καινουργῆ κιβώτια. Ἡ Λαύρα δὲν μὲ ἀφίνει πλέον ὅλην τὴν ἡμέραν. Τὴν τελευταίαν νύκτα, ἐπειδὴ καμμία ἐξ ἡμῶν δὲν ἠδύνατο νὰ κοιμηθῇ ἦλθεν εἰς τὴν κλίνην μου διὰ νὰ ὁμιλήσωμεν μὲ περισσοτέραν ἄνεσιν καὶ ἐλευθερίαν: «Θὰ σὲ χάσω τόσον γρήγορα, Μαριάννα, ἔλεγεν, ὥστε πρέπει νὰ ἐπωφεληθῶ τοῦ καιροῦ, ὅστις μοὶ ἀπομένει».

Θὰ νυμφευθῶσιν εἰς τὸν ναὸν τοῦ Λίμμεριτζ, κατὰ καλὴν δὲ τύχην οὐδεὶς τῶν γειτόνων μας προσεκλήθη εἰς τὴν τελετήν. Θὰ παρευρεθῇ μόνος ὁ παλαιός μας φίλος κύριος Ἄρνολδ, ὅστις θὰ ἔλθῃ ἐπίτηδες ἐκ Πεϊλδὴν διὰ νὰ παρασταθῇ ὡς παράνυμφος ἐκ μέρους τῆς νύμφης. Ὁ θεῖος τῆς Λαύρας εἶνε πολὺ ἀσθενοῦς καὶ εὐπαθοῦς κράσεως, ὥστε δὲν τολμᾷ νὰ ἐξέλθῃ τοῦ δωματίου του, κατὰ τὴν ψυχροτάτην μάλιστα ταύτην ὥραν τοῦ ἔτους. Ἂν δὲν εἶχα λάβει τὴν ἀπόφασιν ν' ἀποβλέπω εἰς τὸ ἑξῆς μόνον εἰς τὰς φωτεινὰς καὶ παρηγόρους ὑποσχέσεις τοῦ μέλλοντος, ἡ ἀπουσία ὅλων τῶν ἀρρένων μελῶν τῆς οἰκογενείας, κατὰ τοιαύτην ἐπίσημον στιγμὴν τοῦ βίου τῆς Λαύρας, θὰ μοὶ ἐφαίνετο δυσοίωνος καὶ θὰ ἐξήγειρεν ἐν ἐμοὶ ἀνησυχίας. Ἀλλ' ἀπεφάσισα νὰ θέσω τέρμα εἰς τὰς ἀμφιβολίας καὶ τὰ ἀπαίσια προαισθήματά μου καὶ σκοπὸν ἔχω νὰ μὴ τ' ἀναγράψω πλέον εἰς τὰς σελίδας τοῦ παρόντος Ἡμερολογίου.

Ὁ σὶρ Πέρσιβαλ μέλλει νὰ φθάσῃ αὔριον. Προέτεινεν ἐὰν τυχὸν ἐπιμένωμεν εἰς τοὺς τύπους τῆς αὐστηρᾶς ἐθιμοταξίας νὰ γράψωμεν εἰς τὸν ἱερέα, ὅπως εὐαρεστηθῇ νὰ τῷ παράσχῃ κατάλυμα καὶ φιλοξενίαν εἰς τὸ πρεσβυτέριον, κατὰ τὸ βραχὺ διά-

στημα, καθ' ὃ πρόκειται νὰ διαμείνῃ ἐν Λίμμεριτζ, πρὸ τῆς ἡμέρας τοῦ γάμου. Εἰς τὰς παρούσας περιστάσεις οὔτε ὁ κύριος Φαίρλη οὐδ' ἐγὼ εὕρομεν ἀναγκαίας τὰς ματαίας ταύτας καὶ ὀχληρὰς διατυπώσεις. Ζῶντες παρὰ τὰ ἔρημα τέλματα, ἐντὸς τῆς ἀπεράντου καὶ ἐρήμου ταύτης οἰκίας, δυνάμεθα νὰ θεωρῶμεν ἑαυτοὺς ἐκτὸς τοῦ κοινωνικοῦ ἐκείνου κύκλου, ἐντὸς τοῦ ὁποίου ὁ βίος ὑπόκειται εἰς τοιαύτας χυδαίας συνθήκας. Ἔγραψα λοιπὸν εἰς τὸν σὶρ Πέρσιβαλ, εὐχαριστοῦσα αὐτὸν διὰ τὴν εὐγενῆ προσφοράν του καὶ παρακαλοῦσα νὰ καταλύσῃ εἰς Λίμμεριτζ - Χάουζ, εἰς τὰ δωμάτια εἰς ἃ καὶ πρότερον κατῴκησεν.

17 Δεκεμβρίου. Ἀφίκετο σήμερον καὶ μοὶ ἐφάνη ἐκ τῆς ὄψεως ὡς κεκμηκώς, ἀνιῶν καὶ κάπως ἀνήσυχος. Συνομιλεῖ ἐν τούτοις καὶ γελᾷ ὡς ἄνθρωπος, ὃν οὐδεμία μέριμνα ἀπασχολεῖ. Ἔφερε μεθ' ἑαυτοῦ καί τινα δῶρα, τῇ ἀληθείᾳ πολὺ ὡραῖα καὶ μετὰ πολλῆς φιλοκαλίας ἐκλελεγμένα, ἅτινα ἡ ἀδελφή μου ἀπεδέχθη λίαν εὐχαρίστως καὶ μετὰ πολλῆς ἀταραξίας, τοὐλάχιστον κατὰ τὸ φαινόμενον. Τὸ μόνον σύμπτωμα, ἐξ οὗ μαντεύω τὴν ἐντὸς τῆς ψυχῆς της γινομένην πάλην, ὅπως διατηρῇ τὴν συμπεριφορὰν ταύτην, εἶνε ἡ αἰφνίδιος καὶ ὅλως ἔκτακτος ἀποστροφή, ἣν δεικνύει πρὸς τὴν μόνωσιν. Ἀντὶ νὰ μένῃ διαρκῶς ἢ νὰ ἐπανέρχηται ἀπαύστως εἰς τὸ δωμάτιόν της, ὡς ἔπραττε πρότερον, φαίνεται τώρα ὅτι φοβεῖται νὰ μείνῃ ἐντὸς αὐτοῦ μόνη. Σήμερον, παραδείγματος χάριν, ὅτε μετὰ τὸ πρόγευμα ἀνῆλθον διὰ νὰ φορέσω τὸν πῖλόν μου, ἐπειδὴ ἐπρόκειτο νὰ ἐξέλθωμεν εἰς περίπατον, ἠθέλησεν, ἄνευ λόγου τινός, νὰ μὲ συνοδεύσῃ. Ἐκτὸς τούτου, πρὸ τοῦ γεύματος, διαρκοῦντος τοῦ καλλωπισμοῦ ἡμῶν, ἄφησε τὴν θύραν, δι' ἧς συγκοινωνοῦσι τὰ δύο ἡμῶν δωμάτια, ἐπίτηδες ἀνοικτήν ὅπως συνδιαλεγώμεθα: «Προσπάθει νὰ μὲ ἀπασχολῇς πάντοτε», μοὶ ἔλεγε· «φρόντιζε νὰ εὑρίσκηται πάντοτε κανεὶς πλησίον μου. Μὴ μοῦ ἀφίνῃς καιρὸν νὰ σκέπτωμαι· αὐτὸ μόνον τώρα ζητῶ παρὰ σοῦ, Μαριάννα! μὴ μοῦ ἀφίνεις καιρὸν νὰ σκέπτωμαι!»

Ἡ λυπηρὰ αὕτη μεταβολή, ἡ ἐπελθοῦσα εἰς αὐτήν, φαίνεται, τῇ ἀληθείᾳ καθιῶσαν αὐτὴν θελκτικωτέραν εἰς τὰ ὄμματα τοῦ σὶρ Πέρσιβαλ. Ἂν καλῶς εἰκάζω, αὐτὸς ἐξηγεῖ τὴν μεταβολὴν κατὰ τρόπον εὐνοϊκὸν εἰς τὰς ἐπιθυμίας του. Χαιρετίζει ὡς ἐπάνοδον τῆς καλλονῆς της, ὡς ἐχέγγυον περὶ τῆς ἀναγεννωμένης φαιδρότητός της τὸ πυρετῶδες ἐρύθημα, τὸ βάφον τὰς παρειάς της καὶ τὴν φλογερὰν τῶν ὀφθαλμῶν της λάμψιν. Σήμερον κατὰ τὸ γεῦμα ἐλάλει μετὰ τόσης ζωηρότητος, μετὰ τόσης ἐπιβεβλημένης ἀμεριμνησίας, ὅλως ἀντιθέτου πρὸς τὸν δειλὸν αὐτῆς χαρακτῆρα, ὥστε ἠσθανόμην ἐν ἐμοὶ σφοδρὰν ὄρεξιν νὰ τῇ ἐπιβάλω σιωπὴν καὶ νὰ τὴν ἀπαγάγω ἐκ τῆς τραπέζης. Ἡ εὐχαρίστησις καὶ ὁ θαυμασμὸς τοῦ σὶρ Πέρσιβαλ ἀπεναντίας δὲν εἶχεν ὅρια. Ἡ ἀνησυχία, ἣν μοὶ ἐφάνη ὅτι διέγνωσα εἰς τὴν φυσιογνωμίαν του, ὅτε κατὰ πρῶτον ἐπανῆλθεν, εἶχε παντελῶς ἐξαλειφθῆ. Μοὶ ἐφαίνετο νεώτερος κατὰ δέκα ἔτη!

Δὲν ὑπάρχει ἀμφιβολία — ἂν καὶ ἐγώ, ὠθουμένη ὑπὸ παραδόξου διαστροφῆς τῆς φιλοκαλίας μου, δὲν δύναμαι νὰ τὸ ἀναγνωρίσω — ὅτι ὁ μνηστὴρ τῆς Λαύρας εἶνε ἀνὴρ εὐειδέστατος. Ἡ κανονικότης τῶν χαρακτηριστικῶν εἶνε τὸ κυριώτατον προσὸν τῆς εὐμορφίας καὶ αὐτὸς ἔχει τὰ χαρακτηριστικὰ κανονικώτατα. Οἱ μαῦροι, ζωηροὶ καὶ ἀστράπτοντες ὀφθαλμοί, τόσον εἰς τὸν ἄνδρα, ὅσον καὶ εἰς τὴν γυναῖκα, εἶνε μέγα θέλγητρον· καὶ αὐτὸς ἔχει τοὺς ὀφθαλμοὺς μελαντάτους καὶ ἀστραπηβόλους. Καὶ αὐτὴ ἡ φαλακρότης, ὅταν ἀπογυμνοῖ μόνον τὸ ἄκρον τοῦ μετώπου — καὶ οὕτως ἔχει παρ' αὐτῷ, — δὲν εἶνε ἀνοίκειος εἰς τὸν ἄνδρα, διότι καθιστᾷ πλέον ἀνοικτὸν τὸ μέπωπον καὶ αὐξάνει τὴν ἔκφρασιν τῆς νοημοσύνης ἐν τῇ φυσιογνωμίᾳ. Ἡ ἀπροσποίητος χάρις ἐν τῇ συμπεριφορᾷ του, ἡ ζωηρότης καὶ ἡ ἔκφρασις τῶν νευμάτων του, ἡ τέχνη μεθ' ἧς συνδιαλέγεται, ὑποβοηθουμένη ὑφ' ὅλων τῶν πλεονεκτημάτων γοργοῦ πνεύματος καὶ εὐστρόφου, εἶνε χαρίσματα ἀδιαφιλονείκητα. Ὁ κύριος Γίλμωρ, μὴ ὢν ἐν γνώσει τοῦ μυστικοῦ τῆς Λαύρας, εἶχε δίκαιον νὰ ἐκπλήττηται, διότι αὐτὴ ἤχθετο τόσον ἐπὶ τῷ μετὰ τοῦ ἀνδρὸς ἐκείνου συνοικεσίῳ. Πᾶς τις δ' εὑρισκόμενος εἰς τὴν θέσιν τοῦ φίλου μας θὰ ἐξεπλήττετο ἐπίσης. Καὶ ἐγὼ ἡ ἰδία, ἂν ὤφειλον αὐτὴν τὴν στιγμὴν νὰ ὁρίσω τίνα ἐλαττώματα ἀνεκάλυπτον εἰς τὸν σὶρ Πέρσιβαλ, δύο μόνα ἠδυνάμην νὰ ὑποδείξω: Τὸ πρῶτον εἶνε ἡ ἀδιάκοπος αὐτοῦ ἀστασία καὶ τὸ λίαν εὐρέθιζον αὐτοῦ, ἅτινα ὅμως λίαν φυσικῶς δύνανται ν' ἀποδοθῶσιν εἰς τὴν ὑπερβολικὴν ζωηρότητα τοῦ χαρακτῆρός του. Τὸ δεύτερον εἶνε ὁ ξηρός, ἀπότομος, τραχὺς ἐνίοτε τρόπος, μεθ' οὗ ἀποτείνεται πρὸς τοὺς ὑπηρέτας, τὸ ὁποῖον ἐπὶ τέλους δὲν εἶνε ἄλλο, εἰμὴ κακὴ συνήθεια. Ὄχι, δὲν δύναμαι εὐλόγως νὰ τὸ ἀρνηθῶ, ὁ σὶρ Πέρσιβαλ εἶνε ἀνὴρ εὐειδέστατος καὶ λίαν συμπαθητικός! Ὦ! Ἰδοὺ τέλος πάντων ὅτι τὸ ἔγραψα καὶ τοῦτο! . . . Χαίρω δὲ δι' αὐτό!

18 Δεκεμβρίου. Ἐπειδὴ σήμερον τὴν πρωΐαν ἤμην πολὺ τεθλιμμένη καὶ στενοχωρημένη, ἄφησα τὴν Λαύραν μετὰ τῆς κυρίας Βέζεϋ καὶ ἐξῆλθον μόνη εἰς περίπατον ἐξοχικόν, διασκέδασιν καὶ ἄσκησιν, ἣν πολὺ παρημέλησα ἐσχάτως. Ἠκολούθησα τὴν ὁδόν, ἥτις διέρχεται ἄνωθεν τῶν τελμάτων, ὁδὸν ξηρὰν καὶ εὐάερον, ἄγουσαν πρὸς τὸ μέρος ἔνθα κεῖται τὸ Τὸδδ-Κόρνερ. Μετὰ πορείαν ἡμισείας ὥρας εἶδα, πρὸς μεγίστην μου ἔκπληξιν τὸν σὶρ Πέρσιβαλ, ἐρχόμενον κατὰ τὸ φαινόμενον ἐκ τοῦ κτήματος. Ἤρχετο βήματι ταχεῖπάλλων διὰ τῆς χειρὸς τὴν ῥάβδον του, κατὰ τὴν συνήθειάν του, καὶ φορῶν ἀνοικτὸν τὸν ἐπενδύτην τῆς θηρευτικῆς αὐτοῦ ἐνδυμασίας. Ὅτε συνηντήθημεν δὲν ἀνέμεινε νὰ τὸν ἐρωτήσω, ἀλλὰ μοὶ εἶπεν ἀμέσως ὅτι εἶχε πορευθῆ εἰς τὸ κτῆμα διὰ νὰ ἐρωτήσῃ τὴν οἰκογένειαν ὁ Τὸδδ ἂν ἔλαβεν ἄλλας εἰδήσεις περὶ τῆς Ἄννης Κάδερικ μετὰ τὴν τελευταίαν αὐτῆς εἰς Λίμμεριτζ ἐπίσκεψιν.

[Ἕπεται συνέχεια].

Η ΔΕΣΠΟΙΝΑ ΜΟΝΣΟΡΩ

ΜΥΘΙΣΤΟΡΙΑ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ ΔΟΥΜΑ

[Συνέχεια τῆς Βασιλίσσης Μαργώ.]

[Ὅρα προηγούμενον φύλλον].

Οἱ ἡμέτεροι ἀναγνῶσται βεβαίως ἐννόησαν, ὅτι οὗτοι ἦσαν οἱ εὐνοούμενοι τοῦ βασιλέως Κουέλος, Σχομβέργ, Μωζιρόν, δ' Ὦ καὶ δ' Ἐπερνών, οἵτινες ἐνήδρευον, ὅπως ἐπιτεθῶσι κατὰ τοῦ Βουσύ, περὶ τοῦ ὁποίου καὶ συνδιελέγοντο, ὅτε ὁ Μωζιρὸν εἶπε:

— Βλέπω τινὰ ἐρχόμενον διὰ τῆς ὁδοῦ τοῦ *Ἁγίου Παύλου.*

— Δὲν θὰ εἶναι αὐτός.

— Διατί;

— Διότι δὲν εἶναι αὐτὸ τὸ δρομολόγιόν του.

— Πόσον θὰ ἦτο παράδοξον, ἐὰν ἐπληροφορήθη τι καὶ μετέβαλε διεύθυνσιν!

— Δὲν γνωρίζετε καλῶς τὸν Βουσύ· δὲν θὰ μετέβαλλε διεύθυνσιν καὶ ἂν ἐγνώριζεν ὅτι αὐτὸς ὁ διάβολος ἐνήδρευε κατ' αὐτοῦ.

— Ἐν τοσούτῳ ἰδοὺ δύο ἄνδρες, οἱ ὁποῖοι τῷ ὁμοιάζουσιν, ἀπεκρίθη ὁ Κουέλος.

— Πραγματικῶς, ἐπανέλαβον δύο ἢ τρεῖς φωναί.

— Τότε ἔφοδος, εἶπεν ὁ Σχομβέργ.

— Μίαν στιγμήν, εἶπεν ὁ δ' Ἐπερνών· προσοχὴ μήπως φονεύσωμεν φιλησύχους ἀστοὺς ἢ ἐντίμους μαίας. . . Ἰδού! σταματῶσι.

Τῷ ὄντι δ' εἰς τὸ ἄκρον τῆς ὁδοῦ *Ἁγίου Παύλου*, ἥτις ἐκβάλλει εἰς τὴν ὁδὸν *Ἁγίου Ἀντωνίου*, τὰ δύο πρόσωπα, τὰ ὁποῖα ἐφείλκυον τὴν προσοχὴν τῶν ἡμετέρων πέντε συντρόφων, ἐσταμάτησαν ἀναποφάσιστα.

— Ὦ! ὤ! μήπως μᾶς εἶδον; εἶπεν ὁ Κουέλος.

— Τί λέγεις; μόλις βλέπομεν ἡμᾶς αὐτούς.

— Ἔχεις δίκαιον, ἀπήντησεν ὁ Κουέλος. Ἰδού! στρέφονται πρὸς τὰ δεξιά. . . ἐσταμάτησαν ἐνώπιον μιᾶς οἰκίας... Κάτι ἀναζητοῦσιν.

— Ἀληθῶς.

— Φαίνεται, ὅτι θέλουν νὰ εἰσέλθωσιν . . . Αἴ! θὰ μᾶς διαφύγωσι.

— Δὲν εἶναι ὅμως αὐτός . . .

— Δὲν δύνασαι νὰ τὸ βεβαιώσῃς.

Ἕνεκα τῆς ἀβεβαιότητος ταύτης, οἱ ἐνεδρεύοντες εὐγενεῖς ὥρμησαν μὲ τὰ ξίφη γυμνά, ὡς πεινῶντες λύκοι, κατὰ τῶν πρὸ τῆς θύρας τῆς οἰκίας ἱσταμένων δύο ἀνδρῶν.

Ἀκριβῶς δὲ τὴν στιγμὴν ταύτην, ὁ ἕτερος αὐτῶν εἶχεν εἰσαγάγει κλεῖδα ἐντὸς τοῦ κλείθρου καὶ ἡ θύρα ἠνοίγετο, ὅτε ὁ θόρυβος τῶν ἐφορμώντων εἶχεν ἀναγκάσει τοὺς δύο ἀγνώστους νὰ ὑψώσωσι τὴν κεφαλήν.

— Τί συμβαίνει; ἠρώτησεν ὁ βραχυ-

σωμότερος αὐτῶν, στραφεὶς πρὸς τὸν σύντροφόν του. Μήπως ὁρμῶσι καθ' ἡμῶν, δ' Αὐριλύ;

— Ἄ! Ἐξοχώτατε, ἀπήντησεν ὁ ἀνοίξας τὴν θύραν, οὕτω νομίζω. Θὰ φανερωθῆτε ἢ θὰ μείνετε ἄγνωστος;

— Ἄνδρες ἔνοπλοι! ἔνεδρα!

— Ἴσως ζηλοτύπων. Θεέ μου! ἐγὼ ὅμως τῷ εἶπον ὑμῖν, ἐξοχώτατε, ὅτι ἡ κυρία ἦτο πολὺ ὡραία καὶ ἦτο ἀδύνατον νὰ μὴ ἔχῃ λατρευτάς.

— Ἄς εἰσέλθωμεν ταχέως, δ' Αὐριλύ. Ἀνθίσταταί τις κατὰ τῆς πολιορκίας, ἐρρωμενέστερον ἐντεῦθεν ἢ ἐκεῖθεν τῶν πυλῶν.

— Ναί, ἐξοχώτατε, ὅταν δὲν ὑπάρχωσιν ἐχθροὶ ἐντὸς τοῦ φρουρίου. Τίς ὅμως σᾶς βεβαιοῖ . . .

Δὲν ἔλαβε καιρὸν νὰ συμπληρώσῃ τὴν φράσίν του, διότι οἱ εὐγενεῖς εἶχον διατρέξει τὴν χωρίζουσαν ἀπ' ἀλλήλων τὰ δύο μέρη ἑκατὸν περίπου βημάτων ἀπόστασιν ταχεῖς ὡς ἀστραπή. Ὁ Κουέλος καὶ ὁ Μωζιρόν, οἵτινες διηυθύνθησαν κατὰ μῆκος τοῦ τείχους, ἔλαβον θέσιν μεταξὺ τῆς θύρας καὶ τῶν θελόντων νὰ εἰσέλθωσιν εἰς αὐτήν, ἵνα ἐμποδίσωσι τὴν ὑποχώρησιν αὐτῶν, ἐνῷ ὁ Σχομβέργ, ὁ δ' Ὦ καὶ ὁ Ἐπερνὼν ἡτοιμάζοντο νὰ προσβάλωσιν αὐτοὺς κατὰ μέτωπον.

— Θάνατος! θάνατος! ἐκραύγασεν ὁ πάντοτε ὁρμητικώτερος Κουέλος.

Αἴφνης ὁ ὑπὸ τοῦ συντρόφου καλούμενος διὰ τοῦ τίτλου *ἐξοχωτάτου* ἐβάδισεν ἓν βῆμα πρὸς τὰ ἐμπρός, ἐστράφη πρὸς τὸν Κουέλον καὶ ἐσταύρωσε τὰς χεῖρας μετ' ἀλαζονείας.

— Νομίζω ὅτι εἴπατε: Θάνατος! ὁμιλοῦντες πρὸς ἕνα τῶν υἱῶν τῆς Γαλλίας, κύριε Κουέλε, ἀνέκραξε μετὰ φωνῆς μελαγχολικῆς καὶ μὲ τὸ βλέμμα ἀπαίσιον.

Ὁ Κουέλος ὠπισθοχώρησε, τοὺς ὀφθαλμοὺς ἔχων ἀπλανεῖς, τὰς χεῖρας ἀκινήτους καὶ μὲ τὰ γόνατα τρέμοντα.

— Ὁ ἐξοχώτατος δοὺξ δ' Ἀνζιοῦ, εἶπεν.

— Ὁ ἐξοχώτατος δοὺξ δ' Ἀνζιοῦ, ἐπανέλαβον οἱ λοιποί.

— Λοιπόν, ἐξηκολούθησεν ὁ Φραγκίσκος μὲ τρυφερὸν ὕφος, φωνάζομεν ἀκόμη: Θάνατος! θάνατος! εὐγενεῖς μου;

— Ἐξοχώτατε, ἐψιθύρισεν ὁ δ' Ἐπερνών, ἦτο ἀστειότης· συγχωρήσατέ μας.

— Ἐξοχώτατε, εἶπε καὶ ὁ δ' Ὦ, δὲν ὑπωπτεύομεν ὅτι ἠδυνάμεθα νὰ συναντήσωμεν τὴν ὑμετέραν ὑψηλότητα εἰς τὸ ἄκρον τῶν Παρισίων, εἰς τὴν ἔρημον ταύτην συνοικίαν.

— Ἀστειότης, ἐπανέλαβεν ὁ Φραγκίσκος, χωρὶς νὰ τιμήσῃ τὸν δ' Ὦ δι' ἀπαντήσεως, ἀστεῖζεσθε κατὰ παραδοξώτατον τρόπον, κύριε δ' Ἐπερνών. Ἀλλ' ἀφοῦ ὁ ἀστεϊσμὸς ὑμῶν δὲν ἀφεώρα εἰς ἐμέ, τί να ἠπείλει;

— Ἐξοχώτατε, ἀπήντησεν ὁ Σχομβέργ, εἴδομεν τὸν Σαὶν - Λὺκ νὰ ἐξέλθῃ τοῦ μεγάρου Μονμορανσὺ καὶ νὰ διευθυνθῇ πρὸς τὸ μέρος τοῦτο. Ἐθεωρήσαμεν τὴν πρᾶξίν του παράδοξον καὶ ἠθελήσαμεν νὰ μάθωμεν διατί ὁ σύζυγος ἐγκατέλιπε τὴν σύζυγον τὴν πρώτην νύκτα τῶν γάμων του.

Ἡ πρόφασις ἦτο εὐλογοφανής, διότι, κατὰ πᾶσαν πιθανότητα, ὁ δοὺξ δ' Ἀνζιοῦ θὰ ἐμάνθανε τὴν ἐπιοῦσαν, ὅτι ὁ Σαὶν - Λὺκ δὲν εἶχε διανυκτερεύσει εἰς τὸ μέγαρον Μονμορενσύ, αὕτη δὲ ἡ εἴδησις θὰ συνεβιβάζετο μετὰ τῶν λόγων τοῦ Σχομβέργ.

— Ὁ κύριος Σαὶν - Λὺκ; Μ' ἐξελάβετε ἀντὶ τούτου, κύριοι;

— Ναί, ἐξοχώτατε, ἀπεκρίθησαν ὁμοῦ οἱ πέντε σύντροφοι.

— Καὶ ἀπὸ πότε δύναταί τις ν' ἀπατηθῇ ὡς πρὸς ἀμφοτέρους ἡμᾶς; εἶπεν ὁ δοὺξ· ὁ κύριος δὲ Σαὶν-Λὺκ εἶναι μίαν σπιθαμὴν ὑψηλότερος ἐμοῦ.

— Εἶναι ἀληθές, ἐξοχώτατε, εἶπεν ὁ Κουέλος· εἶναι ὅμως ἴσος πρὸς τὸν κύριον δ' Αὐριλύ, ὅστις ἔχει τὴν τιμὴν νὰ συνοδεύῃ ἡμᾶς.

— Ἄλλως ἡ νὺξ εἶναι πολὺ σκοτεινή, ἐξοχώτατε, προσέθηκεν ὁ Μωζιρόν.

— Πρὸς τούτοις, βλέποντες ἕνα ἄνδρα, προσπαθοῦντα ν' ἀνοίξῃ μίαν θύραν, ἐξελάβομεν αὐτὸν ἀντὶ τοῦ κυρίου, ἐψιθύρισεν ὁ δ' Ὦ.

— Ἐπὶ τέλους, ἡ ὑμετέρα ἐξοχότης, εἶπεν ὁ Κουέλος, δὲν δύναται νὰ ὑποθέσῃ, ὅτι ἐφαντάσθημεν κἂν νὰ πράξωμέν τι κατ' αὐτῆς ἢ νὰ διαταράξωμεν τὰς ἡδονάς της.

Ὁ Φραγκίσκος, ἐνῷ συνδιελέγετο καὶ ἤκουε τὰς μᾶλλον ἢ ἧττον κατ' αὐτοῦ λογικὰς ἀπαντήσεις τῶν κατ' αὐτοῦ ἐπιτεθέντων, τὰς ὁποίας ἡ ἔκπληξις ἢ ὁ φόβος προὐκάλει, ἀπεμακρύνθη, διὰ στρατηγικῆς κινήσεως, ἀπὸ τὴν θέσιν, εἰς τὴν ὁποίαν τὸ πρῶτον ἵστατο, ἀκολουθούμενος ὑπὸ τοῦ δ' Αὐριλύ, κιθαρῳδοῦ αὐτοῦ καὶ συνήθους συντρόφου του κατὰ τὰς νυκτερινὰς ἐκδρομάς, ὥστε οἱ πέντε σύντροφοι δὲν ἠδυνήθησαν νὰ παρατηρήσωσι τὴν θύραν, εἰς τὴν ὁποίαν προὐτίθετο νὰ εἰσέλθῃ.

— Τὰς ἡδονάς μου! εἶπε τραχέως· καὶ τίς σᾶς ἔκαμε νὰ πιστεύσητε, ὅτι ἔρχομαι ἐνταῦθα πρὸς διασκέδασιν;

— Ἄ! ἐξοχώτατε, δι' οἷον δήποτε λόγον ἂν ἔρχεσθε, συγχωρήσατέ μας· ἀποσυρόμεθα.

— Ἔστω! Ὑγιαίνοιτε, κύριοι.

— Ἐξοχώτατε, προσέθηκεν ὁ δ' Ἐπερνών, ἡ γνωστοτάτη τῇ ὑμετέρᾳ ὑψηλότητι ἐχεμυθία ἡμῶν. . .

Ὁ δοὺξ δ' Ἀνζιοῦ, ὅστις εἶχεν ἤδη ἀπομακρυνθῆ ἓν βῆμα, ἐσταμάτησε καὶ συνοφρυωθείς:

— Καὶ τίς σᾶς συνέστησεν ἐχεμυθίαν, κύριε Νογαρέτε, παρακαλῶ;

— Ἐξοχώτατε, ἐνομίσαμεν ὅτι ἡ ὑμετέρα ὑψηλότης κατὰ τὴν ὥραν ταύτην μόνη καὶ ἀκολουθουμένη ὑπὸ τοῦ προσώπου τῆς ἐμπιστοσύνης της. . .

— Ἡπατᾶσθε· τοῦτο πρέπει νὰ πιστεύσητε καὶ τοῦτο θέλω νὰ πιστεύῃ πᾶς τις.

Οἱ πέντε εὐγενεῖς ἤκουσαν τῶν λόγων τοῦ δουκὸς ἐν βαθυτάτῃ σιγῇ καὶ μετὰ σεβασμοῦ.

— Μετέβαινον, ἐπανέλαβε βραδέως ὁ δοὺξ δ' Ἀνζιοῦ, ὡς ἵν' ἀποτυπώσῃ εἰς τὴν μνήμην τῶν ἀκροατῶν του πᾶσαν λέξιν, μετέβαινον νὰ συμβουλευθῶ τὸν Ἰουδαῖον Μανασσήν, ὅστις ἠξεύρει ν' ἀναγινώσκῃ ἐν τῷ ποτηρίῳ καὶ ἐν τῷ κυπέλλῳ τοῦ καφφέ. Γνωρίζετε, ὅτι κατοικεῖ εἰς τὴν ὁδὸν *Tourvél*. Ἀλλ' ὁ δ' Αὐριλὺ διέκρινε καὶ ἐξέλαβεν Ὑμᾶς περιπολοῦντας λογχοφόρους. Ἕνεκα τούτου, προσέθηκεν ὁ δοὺξ μετ' ἐπιφόβου διὰ τοὺς γινώσκοντας τὸν χαρακτῆρα αὐτοῦ θυμηδίας, ὡς ἀληθεῖς θαμῶνες μάγων ἐβαδίζομεν ἐγγύτατα τῶν τοίχων καὶ ἀπεκρυπτόμεθα εἰς τὰς θύρας, ὅπως ἀποφύγωμεν τὰ τρομερὰ βλέμματα ὑμῶν.

Ὁ πρίγκηψ, ταῦτα λέγων, εἶχε φθάσει εἰς τὴν ὁδὸν τοῦ *Ἁγίου Παύλου*, ὥστε ἠδύνατο ν' ἀκουσθῇ ὑπὸ τῶν φρουρῶν τῆς Βαστίλλης, ἐν περιπτώσει ἐπιθέσεως, κατὰ τῆς ὁποίας ἥκιστα ἐξησφάλιζον αὐτόν, γινώσκοντα τὸ παλαιὸν καὶ ἄσβεστον μῖσος τοῦ ἀδελφοῦ του, αἱ περὶ συγγνώμης αἰτήσεις καὶ ἡ ἔκφρασις τοῦ σεβασμοῦ τῶν εὐνοουμένων τοῦ Ἑρρίκου Γ'.

— Νῦν δ' ἀφοῦ γινώσκετε ὅ,τι ὀφείλετε νὰ πιστεύητε καὶ ἰδίως νὰ εἴπητε, ὑγιαίνοιτε, κύριοι. Περιττὸν νὰ εἰδοποιήσω ὑμᾶς, ὅτι δὲν ἐπιθυμῶ νὰ μὲ παρακολουθήσητε.

Ἅπαντες προσέκλινον καὶ ἀπεχαιρέτισαν τὸν πρίγκηπα, ὅστις πολλάκις ἐστράφη καὶ συνώδευσεν αὐτοὺς διὰ τοῦ βλέμματος, καίτοι προχωρήσας βήματά τινα πρὸς ἀντίθετον διεύθυνσιν.

— Σᾶς ὁρκίζομαι, ἐξοχώτατε, εἶπεν ὁ δ' Αὐριλύ, ὅτι οἱ ἄνδρες, μεθ' ὧν συνηντήθημεν, εἶχον κακὰς προθέσεις. Πλησιάζει τὸ μεσονύκτιον, εὑρισκόμεθα εἰς συνοικίαν ἀπομεμακρυσμένην καὶ ἔρημον, ὡς ἐκεῖνοι ἔλεγον, ἃς ἐπιστρέψωμεν ταχέως εἰς τὸ μέγαρον.

[Ἕπεται συνέχεια]

Δμλ.

Ο ΚΛΗΡΩΤΟΣ

Ἀπό τινων ἡμερῶν αἱ ὁδοὶ συνεχῶς πληροῦνται ὑπὸ κληρούχων, οἵτινες ὑπάγουσι νὰ καταταχθῶσι. Πορεύονται ἐν ἀταξίᾳ. Σχεδὸν πάντες οἱ λαχόντες εἰσὶν εὐθυμότατοι, τινὲς μόνον ἐξ αὐτῶν ἀναχωροῦσι, σύροντες τοὺς πόδας μετὰ κόπου, μὲ μέτωπον κεκυφός, ὀφθαλμοὺς ἐξωγκωμένους καὶ βαρεῖαν καρδίαν. . . Ἄλλοτε οἱ λαχόντες ὑπηρέτουν τρία ἔτη.

Τὴν ἱστορίαν ἑνὸς τῶν τελευταίων τούτων θὰ διηγηθῶ.

*

Μὲ τὸν ἄνεμον, τὴν χιόνα ἢ τὴν βροχήν, πολὺ πρὸ τῆς χαραυγῆς, ἐνῷ εἰσέτι αἱ πεδιάδες εἶνε σκοτειναὶ καὶ τὰ δάση μελανά, ἐγείρονται ἐκεῖνοι καὶ ἀδιαφοροῦντες διὰ τὴν παγερὰν αὔραν, ἡ μὲν μήτηρ φοροῦσα τὸ βαμβακερὸν μεσοφόριον, καὶ τὸ χονδρὸν ὑποκάμισόν της, ὁ δὲ πατὴρ Ἰωάννης, ἐνδεδυμένος τὰ ἐξ ἐγχωρίου ὑφάσματος ἐνδύματά του, ἐπορεύοντο εἰς τοὺς ἀγρούς, χώνοντες μέχρις ἀστραγάλων, τοὺς γυμνοὺς των πόδας, εἰς τὸ χῶμα.

Ἀφ' ἧς ὥρας τὸ κωδωνοστάσιον ἀπει-

κονίζετο μέλαν εἰς τὸ σκιόφως τῆς ἀνατελλούσης ἡμέρας, μέχρι τῆς ὥρας, καθ' ἣν ἡ μακρὰ αὐτοῦ σκιαγραφία ἐξηφανίζετο ἐν τῷ σκότει τῆς νυκτός, οἱ γενναῖοι οὗτοι εἰργάζοντο ἐσκυμμένοι, μὲ τοὺς ὤμους βεβρεγμένους ἐκ τοῦ ἱδρῶτος, καὶ τὸ μέτωπον ὑγρόν.

Πρὸς τὰς δέκα, ὑπὸ σκιὰν ὅτε ἦτο ἥλιος, ὑπὸ στέγην ὅτε ἔβρεχεν, ἀνεπαύοντο, ὅπως φάγωσι τεμάχιον ξηροῦ ἄρτου, συνοδευομένου μὲ κρόμμυον ἐπιπεπασμένον δι' ἅλατος, καὶ ὁμιλοῦντες πάντοτε περὶ τοῦ υἱοῦ των.

— Σὲ τέσσαρα χρόνια ὁ Στάθης θὰ εἶναι εἴκοσι χρονῶν.

— Καὶ δὲν ἔχομεν παρὰ ἑξακόσιαις δραχμαίς!

— Θὰ πωλήσωμε τὸ σπῆτί μας.... αὐτὸν τὸν χειμῶνα ἂς μὴ πιοῦμε κρασί... πρέπει νὰ οἰκομήσουμε καὶ ταῖς ἄλλαις.

— Αἴ... θὰ ταῖς οἰκονομήσωμε, ἐπανελάμβανεν ὁ πατήρ, ἀναλαμβάνων τὴν ἀξίνην του.

Ἡ σύζυγός του τὸν ἐμιμεῖτο, καὶ εἰργάζοντο, εἰργάζοντο!...

※

Ὅτε ὁ Εὐστάθιος ἐγένετο εἰκοσαέτης, αἱ χίλιαι διακόσιαι δραχμαὶ εἶχον κατατεθῆ εἰς τὸν συμβολαιογράφον. Ὁ Θεὸς μόνον γνωρίζει πόσον ἱδρῶτα ἔχυσαν οἱ δυστυχεῖς γονεῖς... Καὶ ἐν τούτοις τὸ εἶχον λησμονήσει.

Τὴν ἡμέραν τῆς κληρώσεως ὁ πατὴρ καὶ ἡ μήτηρ ἐνεδύθησαν τὰ ἑορτάσιμα φορέματά των καὶ ἠκολούθησαν τὸν υἱόν των καὶ τοὺς νέους κληρωτούς, τοὺς ὑπαγομένους εἰς τὴν αὐτὴν κατηγορίαν, οἵτινες ἐπορεύοντο εἰς τὸ ἐπαρχεῖον.

Ἡ μήτηρ ἔλεγεν:

— Ἂν τοῦ πέσῃ ὁ κλῆρος, 'μποροῦμε νὰ βάλωμε ἄλλον εἰς τὴν θέσι τοῦ.

Ὁ Ἰωάννης ἐσκέπτετο:

— Ἂν τοῦ τύχῃ μεγάλος ἀριθμός, ἔχομεν ἐξασφαλισμένο τὸ ψωμί μας.

※

Ὅτε ὁ Εὐστάθιος ἔθηκε τὸν πόδα του εἰς τὴν πρώτην βαθμίδα τοῦ ἐπαρχείου, ὁ πατὴρ τὸν ἐνηγκαλίσθη καὶ τῷ εἶπε:

— Μὴ φοβᾶσαι, παιδί μου, δὲν θὰ 'πᾷς στρατιώτης.

Τὸ τέκνον των εἰσῆλθεν. Ἐπὶ μίαν ὥραν οἱ γέροντες περιέμενον, κρατούμενοι ἐκ τῶν χειρῶν, καὶ μειδιῶντες, ὅπως ἀποφύγωσι τὰ δάκρυα. Ὅταν ὁ Εὐστάθιος ἐξῆλθεν, ἀμφότεροι ὁμοφώνως ἀνέκραξαν:

— Αἴ, λοιπόν;

— Λοιπόν... μοῦ ἔτυχεν ὁ ἀριθμὸς ἐννέα!

Ἐπῆλθε στιγμιαία σιωπή, εἶτα ἡ μήτηρ εἶπε:

— Καλά... εἶναι 'λιγάκι κακό, ἀλλὰ δὲν πειράζει, 'μποροῦμε νὰ βάλωμε ἄλλον 'ς τὴ θέσι σου.

— Αἴ! δὲν εἶναι μεγάλο κακό, προσέθηκεν ὁ πατήρ. Δόξα σοι ὁ Θεὸς ἔχομε ἀκόμη γερὰ ποδάρια καὶ καλὰ 'μάτια, θὰ δουλέψωμε ἀκόμη, καὶ ἔτσι τελειώνει ἡ δουλειά!

Καὶ οἱ γέροντες ἀνεχώρησαν εὐχαριστημένοι.

※

Τὴν ἐπαύριον, ὅτε ὁ Ἰωάννης καὶ ἡ σύζυγός του ἐπέστρεψαν ἐκ τῶν ἀγρῶν, μάτην ἀνέμενον τὸν υἱόν των διὰ τὸ δεῖπνον. Ὁ Εὐστάθιος ἐπέστρεψεν ἀργά, καὶ ὅτε εἰσῆλθεν, οἱ γέροντες τὸν παρετήρησαν ἔκπληκτοι. Ἦτο μεθυσμένος.

— Μπά! Μιὰ 'μέρα 'πέρασε 'ποῦ 'κληρώθηκες!... καὶ ἀπὸ τώρα... εἶπεν ὁ πατήρ.

Ἀλλὰ καὶ τὴν ἑπομένην, καὶ τὴν μεθεπομένην, καὶ καθ' ἑκάστην ὁ κληροῦχος ἐπέστρεφεν εἰς τὴν αὐτὴν κατάστασιν. Ὁ πατὴρ ὠργίσθη...

Τέλος καὶ τὴν νύκτα ὁ υἱὸς δὲν ἐκοιμᾶτο εἰς τὴν οἰκίαν, εἶχον τέσσαρας ἡμέρας νὰ τὸν ἴδωσι.

Τότε πλέον, ὁ πατὴρ ἀνησυχῶν, τὸν ἐζήτησε παντοῦ. Ἔμαθεν ἐρωτῶν τοὺς ἐν τῷ κτήματι ἐργαζομένους, ὅτι ἀπὸ τῆς κληρώσεως ὁ Εὐστάθιος δὲν εἰργάζετο πλέον!...

Εἰς τὸ καπηλεῖον ἐπανεῦρε τὸν υἱόν του.

— Πῶς, Στάθη! τῷ εἶπεν, ἐδῶ πρέπει νὰ σὲ ζητῶ; Εἶδές ποτε ἐδῶ τὸν πατέρα σου;... Ἔμαθες πῶς 'μποροῦμε νὰ μὴ σὲ ἀφήσωμε νὰ γείνῃς στρατιώτης καὶ γι' αὐτὸ μᾶς τὰ κάνεις αὐτά; Αὐτὴ εἶναι ἡ ἀνταμοιβή; Εἴκοσι χρόνια τώρα, ἐγὼ καὶ ἡ μάνα σου παιδευόμαστε γιὰ νὰ σὲ ἀναστήσωμε· δὲν ἐγνωρίσαμε οὔτε Κυριακή, οὔτε γιορτή... 'στερηθήκαμε τὰ πάντα. Μὲ τὸ χιόνι καὶ μὲ τὴ ζέστη δουλεύομε 'σκυμμένοι ἀπὸ τὸ πρωὶ ὡς τὸ βράδυ... Ἡ μάνα σου ἔχασε δέκα χρόνια της γιὰ νὰ γλυτώσῃ τρία 'δικά σου... καὶ ἐσύ.... Στάθη, δὲν κάνεις 'σὰν τίμιος ἄνθρωπος!...

Δάκρυ ὕγρανε τὰ βλέφαρα τοῦ πτωχοῦ νέου, ἀλλ' αἴφνης ἐγερθείς:

— Καὶ ἔπειτα;.... μήπως σᾶς 'ζήτησα ἐγὼ τίποτα!

— Ἀχάριστε, ἄθλιε, εἶπεν ὁ πατὴρ προσβληθείς.

— Τί; θέλεις νὰ κάμωμε ἀνησυχίαις 'ς τὸ μαγαζί;...

— Θέλεις νὰ ἔλθῃς εἰς τὸ σπίτι, μεθυσμένε, ἄθλιε, τιποτένιε;..

— Ἐγὼ τιποτένιος!.. ἀνέκραξεν ὁ Εὐστάθιος, ὁρμήσας κατὰ τοῦ πατρός του.

Οἱ ἐν τῷ καπηλείῳ ἐπενέβησαν καὶ ὁ πατὴρ ἀπεμακρύνθη λέγων:

— Ὁ ἄθλιος... νὰ κτυπήσῃ ἐμέ, τὸν πατέρα του... Ἀχ! δυστυχισμένη μου γυναῖκα!

Ὁ Εὐστάθιος ἔπεσε σχεδὸν λιπόθυμος ἐπί τινος καθίσματος.

Ἠκούοντο οἱ λυγμοὶ πιεζόμενοι ἐν τῷ λάρυγγί του, καὶ δάκρυα ἔρρεον διὰ μέσου τῶν χειρῶν, δι' ὧν εἶχε καλύψει τὸ πρόσωπον.

※

Ὅτε ὁ γέρων διηγήθη τὴν λυπηρὰν ἐκείνην σκηνὴν εἰς τὴν σύζυγόν του, ἔκλαυσαν ἀμφότεροι ἐπὶ πολύ. Τέλος ἡ μήτηρ εἶπεν:

— Ἂς φύγῃ· εἶναι νέος, θὰ ἰδῇς πῶς τὸ στρατιωτικὸ θὰ τὸν ὠφελήσῃ καὶ θὰ τὸν κάμῃ καλὸν ἄνθρωπο, θὰ βάλῃ γνῶσι!... ἂς σκεφθοῦμε γιὰ τὸν ἑαυτό μας... τὰ παιδιὰ εἶναι ἀχάριστα...

— Τὸ ἐγνώριζα, μὰ 'λογάριαζα πῶς ὁ Στάθης δὲν θὰ τὰ ἔμοιαζε.

※

Τὴν ἡμέραν τῆς ἀναχωρήσεως τῶν κληρωτῶν, μόνον ὁ πρὸς μητρὸς θεῖός του ἠκολούθησε τὸν Εὐστάθιον. Μετὰ τεσσάρων ὡρῶν πορείαν, ὅτε πλέον ἔμελλε ν' ἀποχωρισθῶσιν, ὁ Εὐστάθιος ἔλαβε τὴν χεῖρα τοῦ θείου του καὶ μὲ ὀφθαλμοὺς ὑγροὺς καὶ φωνὴν συγκεκινημένην:

— Ἰδές με καλὰ 'ς τὸ πρόσωπο, θεῖέ μου, εἶπεν, εἶμαι ἄθλιος, ἀχάριστος, ὀκνηρός, τιποτένιος. Πόσο ἁπλοῖ ποῦ εἶσθε!... Νὰ ἐγνωρίζατε πόσο σκληρὸ ποῦ εἶναι νὰ κάνῃ κανείς, χωρὶς νὰ θέλῃ, τὸν εὐχαριστημένο!... Νὰ ἐγνωρίζατε πόσο ὑπέφερα... ἄρρωστος τὴν νύκτα, κατακουρασμένος καὶ ἐλεεινὸς τὴν ἡμέρα, νὰ ἀνακατεύωμαι μὲ ἀνθρώπους, ποῦ τοὺς σιχαίνομαι... καὶ νὰ εἶμαι ἀναγκασμένος νὰ προξενῶ δάκρυα 'ς τὸν καλό μου πατέρα... τὴν δυστυχισμένη μου μητέρα... Νὰ ἐγνώριζες πόσο τοὺς ἀγαπῶ!...

— Γιατί λοιπὸν τοὺς ἐλύπησες;

— Γιατί; γιατὶ εἶμαι εἴκοσι χρονῶν, ἐνῷ ἐκεῖνοι εἶναι ἑξήντα καὶ περισσότερο... γιατὶ δύο ἢ τρία χρόνια νὰ δουλέψω 'ς τὸ στρατιωτικὸ δὲν θὰ μὲ ζημιώσουν, δὲν θὰ 'πεθάνω... γιατὶ εἶναι τώρα καιρὸς νὰ δουλεύουν οἱ γονέοι μου 'λιγώτερο. Ποτέ τους δὲν θὰ ἐσυμφωνοῦσαν νὰ μὲ ἀφήσουν στρατιώτη... ἔπειτα, ἂν κανένας ἀπὸ τοὺς δυὸ ἀρρωστήσῃ, θὰ ἔχουν χίλιαις διακόσιαις δραχμαὶς 'ς τὸ συρτάρι τους... τάχα ἀξίζουν τόσο τὰ δύο ἢ τρία χρόνια τῆς ζωῆς μου;... Κλαῖς... βλέπεις λοιπὸν πῶς εἶχα δίκηο; Ἐμπρὸς λοιπόν, φίλησέ με... καὶ γιὰ 'κείνους ἀκόμη... καὶ 'πές τους ὅτι τὸ παιδί τους δὲν θὰ χαθῇ, θὰ τὸ ἰδοῦν πάλι... Ἔχε 'γειά!

※

Ὁ Εὐστάθιος ἦτο ἤδη μακράν, ὅτε ὁ θεῖός του μειδιῶν, ἐσπόγγιζεν ἀκόμη τοὺς ὑγροὺς ἐκ τῶν δακρύων ὀφθαλμούς του.

[Κατὰ τὸ γαλλικόν]. Δ. Γ. Ψ.

ΤΟΙΣ ΚΚ. ΣΥΝΔΡΟΜΗΤΑΙΣ ΗΜΩΝ

Λήγοντος τὴν 31ην Ὀκτωβρίου τοῦ Α' ἔτους τῶν «Ἐκλεκτῶν Μυθιστορημάτων,» παρακαλοῦνται οἱ κκ. Συνδρομηταὶ ἡμῶν, οἱ ἐπιθυμοῦντες νὰ ἐξακολουθήσωσιν ὡς τοιοῦτοι καὶ κατὰ τὸ Β' ἔτος, νὰ ἀποστείλωσι τὴν συνδρομήν των πρὸ τῆς 31ης Ὀκτωβρίου, ὅπως μὴ ἐπέλθῃ διακοπὴ τοῦ φύλλου.

Εἴ τε τοὺς συνδρομητάς, τοὺς ἀνανεοῦντας τὴν συνδρομήν των, καὶ εἰς τοὺς ἀπὸ 1ης Νοεμβρίου ἐγγραφομένους νέους, ἀποστέλλομεν δωρεὰν τὸ διήγημα τοῦ κ. Γρηγορίου Δ. Ξενοπούλου:

ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΑΓΩΝΟΣ

ΤΡΙΑΚΟΣΙΑΔΡΑΧΜΟΝ ΕΠΑΘΛΟΝ

ΑΘΗΝΗΣΙ.—ΤΥΠΟΙΣ «ΚΟΡΙΝΝΗΣ» ΟΔΟΣ ΠΑΤΗΣΙΩΝ ΑΡΙΘ. 3